

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Andrea Patrná

Happening ve veřejném prostoru a jeho vliv na veřejnou politiku

Případ: Smíchovská truhlíková koupací sezóna

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Andrea Patrná**

Vedoucí práce: **Mgr. Richard Kokeš**

Rok obhajoby: **2017**

Bibliografický záznam

PATRŇÁ, Andrea. *Happening ve veřejném prostoru a jeho vliv na veřejnou politiku, Příklad: Smíchovská truhlíková koupací sezóna*. Praha, 2017. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Richard Kokeš

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na jednu z forem kreativního aktivismu ve veřejném prostoru – happening, jeho schopnost měnit veřejnou politiku a upozorňovat na problémy ve společnosti. Hlavní linkou této práce bylo určit, jakými mechanismy a v jaké fázi veřejně politického cyklu ovlivnil Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ veřejně politický proces. Dalším cílem bylo zjistit, jakým způsobem Happening oslovil účastníky a na jaké subjekty byl přímo cílen. Teoretickou oporou pro naplnění cílů práce byl fázový model veřejně politického cyklu, jenž pracuje s myšlenkou politiky jako systému několika dílčích procesů. Cíle práce byly dosaženy kvalitativním výzkumem pod záštitou případové studie, tedy intenzivního zkoumání jednoho případu. Hlavním zdrojem dat byly hloubkové polostrukturované rozhovory se čtyřmi typy aktérů tohoto případu, z nichž vyplynulo, že hlavními mechanismy, jež ovlivnily v tomto konkrétním případě veřejně politický proces byla veřejnost a média, a to ve fázi implementace veřejné politiky, přičemž tyto mechanismy vlivu mezi sebou vzájemně interagují.

Klíčová slova: Občanská společnost, Aktivismus, Happening, Veřejná politika, Veřejně politický cyklus Veřejný prostor, Vliv

Abstract

This bachelor thesis is focused on one of the forms of creative activism in the public space – happening, its ability to change public policy and to highlight problems in society. The main line of this work was to determine the mechanisms and in which stage of the public policy cycle was political process influenced by Happening "Loafbathing season in Smichov". Another goal was to find out how Happening addressed the participants and which subjects were targeted. Theoretical support for the achievement of the objectives of the thesis was the phase model of the public policy cycle, which works with the idea of politics as a system of several partial processes. The objectives of the thesis were achieved by qualitative research under the auspices of a case study, ie intensive investigation of one case. The main source of data in this case was in-depth semi-structured interviews with the four types of actors, which showed in this particular case that the main mechanisms that influenced the public policy process at the stage of public policy implementation were media and The public, both mechanisms interact each other.

Keywords: Civil society, Activism, Happening, Public policy, Policy cycle, Public space, Impact

Rozsah práce: 72 687 znaků

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedené prameny a literaturu. Zároveň prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu, a souhlasím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 18.5.2017

Andrea Patrná

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Richardu Kokešovi za jeho cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích, zároveň rodině, příteli a přátelům, kteří mě nejen při psaní bakalářské práce, ale v průběhu celého studia podporovali. Také tímto děkuji všem respondentům za ochotu, spolupráci a pomoc s výzkumnou částí této bakalářské práce.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

UNIVERZITA KARLOVA FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD Institut sociologických studií

Jméno studenta/studentky: Andrea Patrná

Obor: Sociologie a Sociální politika

Ročník: čtvrtý

Předpokládaný název bakalářské práce: Happening ve veřejném prostoru a jeho vliv na veřejnou politiku, případ: Smíchovská truhlíková koupací sezóna

Akademický rok vypsání: 2016/2017

Jazyk práce: čeština

Ústav: Katedra veřejné a sociální politiky

Vedoucí / školitel: Mgr. Richard Kokeš

Obor práce: Veřejná a sociální politika

Výzkumný projekt:

Téma: Happening ve veřejném prostoru, mechanismy a způsob vlivu happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ na veřejnou politiku.

Vymezení výzkumného problému a pojmů

Práce bude zaměřena na jednu z forem kreativního aktivismu ve veřejném prostoru, tedy na happening, jeho schopnost měnit veřejnou politiku a upozorňovat na problémy ve společnosti. Dle rešerše odborné literatury je v českém prostředí samostatně zkoumán happening ve veřejném prostoru [CHLUP, R., KOUBKOVÁ, E., PEHAL, M., RYBNÍČKOVÁ, A.; 2015], taktéž [KATEDRA AUTORSKÉ TVROBY A PEDAGOGIKY; 2013], případně ovlivňování veřejné politiky z pohledu organizací [FRÍČ], také [VARVAŽOVSKÁ]. Naopak v zahraničí je možné k tématu práce vyhledat více relevantní literatury, například [FIORAMONTI, L., HEINRICH, F.; 2007], nebo konkrétní příklad vlivu aktivismu na veřejnou

politiku [ROMEIRO, P.; 2016]. Právě z tohoto důvodu jsem si toto téma ke zpracování bakalářské práce vybrala, jelikož propojení umění, veřejného prostoru a politiky je v českém prostředí jednou z méně probádaných oblastí

Základním pilířem aktivismu ve veřejném prostoru je občanská společnost, kterou chápeme jako určitý soubor organizací sdružujících občany. Dle Dvořákové je občanská společnost chápána jako: „*prostor pro aktivity a účast občanů, kdy jednotlivý občan může ovlivnit podmínky, v nichž žije, a to jak přímo, vlastní účastí v organizaci, tak nepřímo, politickým tlakem na nastolení agendy, která bude odrážet témata a konflikty, jež jsou hluboce zakořeněny ve společnosti*“ [DVOŘÁKOVÁ; 2010]. Happening je pak jedním ze způsobů, jak může veřejnost upozorňovat a reagovat na problémy ve společnosti. V minulosti byla snaha nalézt jednotnou definici pro pojem happening, ale žádná z nich se neujala tak, jako jednoduchá charakteristika a popis základních vlastností a pravidel happeningu, dle jeho zakladatele Allana Kaprowa.

1), „*The line between the Happening and daily life should be kept as fluid and perhaps indistinct as possible*“ („Linie mezi Happeningem a každodenním životem by měla být co možno nezřetelná a plynulá.“)

2), „*Themes, materials, actions, and associations they evoke are to be gotten from anywhere except from the arts, their derivatives and their milieu*“ („Témata, materiál, akce a asociace s nimi spjaté mají být použity odkudkoli, jenom ne z umění, jeho odvozenin a prostředí.“)

3), „*The Happening should be dispersed over several widely spaced, sometimes moving and changing, locales*“ („Happeningy by měly být rozptýleny v několika daleko rozložených, někdy i pohyblivých a měnících se lokalitách.“)

4), „*Time closely bound up with things and spaces, should be variable and independent of the convention of continuity*“ („Čas, který je úzce spjat s prostorem a předměty má být proměnlivý a nezávislý na pravidlu spojitosti.“)

5), „*The composition of all materials, actions, images, and their times and spaces should be undertaken in as artless and, again, practical a way as possible*“ („Uspořádání všech materiálů, akcí obrazů a jejich čas a prostor, má být neumělecké a praktické.“)

6), „*Happenings should be unrehearsed and performed by nonprofessionals, once only*“ („Happeningy nemají být zkoušeny a mají být předváděny neprofesionály a pouze jednou.“)

7), „*It follows that there should not be (and usually cannot be) an audience or audiences to watch a Happening*“ („Z toho všeho vyplývá, že by happening neměli sledovat žádní diváci.“)

[KAPROW; 1966]

Práce bude zaměřena na jeden konkrétní happening s názvem „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“. Happening vznikl na základě rozhodnutí městské části Prahy 5 o rozmístění 245 betonových truhlíků, především kvůli zlepšení ovzduší a zpříjemnění veřejného prostoru pro obyvatele. Vzhledem k tomu, že v návaznosti na toto politické rozhodnutí bylo uspořádáno více protestních akcí, zaměřím se pouze na tento happening, který byl první a mediálně nejvýznamnější.

V práci je použito konkrétní spojení: vliv na veřejnou politiku. Pod tímto pojmem se rozumí jakýkoli tlak na prosazení, nebo naopak zabránění prosazení určitých změn ve veřejné politice. Ovlivňování bývá často zaměňováno s lobbováním. Lobbování je však spojeno především s legislativním procesem, zatímco ovlivňování je mnohem širším pojmem, který můžeme rozdělit na umírněné a radikální ovlivňování. Mezi

umírněné formy můžeme zařadit například lobbování, nebo uvádění příkladů. Co se týče radikálních forem, sem můžeme zařadit právě mobilizaci veřejnosti (demonstrace, happeningy atp.) [CÍSAŘ, NAVRÁTIL, VRÁBLÍKOVÁ; 2010].

Bakalářská práce je zaměřena konkrétně na vliv Happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ na veřejnou politiku za pomoci fázového modelu dle Howletta & Rameshe (obrázek č. 1). Výše zmíněný model má pět fází (formulace alternativ politik, rozhodnutí o politice, implementace politiky, sledování a hodnocení a vyvození závěrů – aplikace případných změn).

Obrázek č. 1

Vliv Happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ na první fázi cyklu by znamenal jeho uspořádání ve fázi, kdy radnice vyhodnotila situaci na Praze 5 natolik kritickou (ovzduší, veřejný prostor, hluk), že bylo nutné ji nějakým způsobem vyřešit. Happening by musel již v této fázi oslovit širokou veřejnost a média. Tento postup je možný především v situacích, kdy je uspořádáno výběrové řízení/architektonická soutěž/(...), jejichž výsledky jsou veřejně přístupné, tudíž je zřetelný záměr radnice. Pokud tomu tak není, účastníci, i široká veřejnost jsou nuceni se účastnit zasedání zastupitelstva, případně sledovat jeho zápisy.

V druhé fázi, tedy rozhodnutí o alternativní politice, je situace obdobná první. V této fázi je již známo řešení situace v teoretické rovině. Dle zápisu ze zastupitelstva i z textu, kde radnice Prahy 5 představovala projekt občanům, není vůbec zřejmé, jak „ozelenění“ ulic bude vypadat. Radnice tedy nezveřejnila přesnou podobu záměru. V této fázi procesu by uspořádaný happening pravděpodobně neměl žádnou vliv, jelikož projekt je nečitelný a až po jeho odsouhlasení, ve fázi implementace, radnice podkryvá jeho přesnější obrysy.

Ve třetí fázi, tedy v procesu implementace, radnice podkryvá přesnější obrysy projektu. Přesnou podobu se občané dozvídají až ve chvíli, kdy jsou truhlíky rozestavěny po městské části. Do té doby radnice pouze upřesnila, že v rámci projektu budou rozestavěny květináky se stromy s ohledem na zlepšení ovzduší v dopravně rušných ulicích. V této fázi, kdy projekt nabývá naprosto přesných rozměrů a široká veřejnost s ním není spokojena, může mít dobře provedený happening výrazný vliv. Problematika je aktuální, zabývají se jí jak média, tak občané, kterým v mnoha ohledech rozestavění betonových truhlíků znepříjemňuje život.

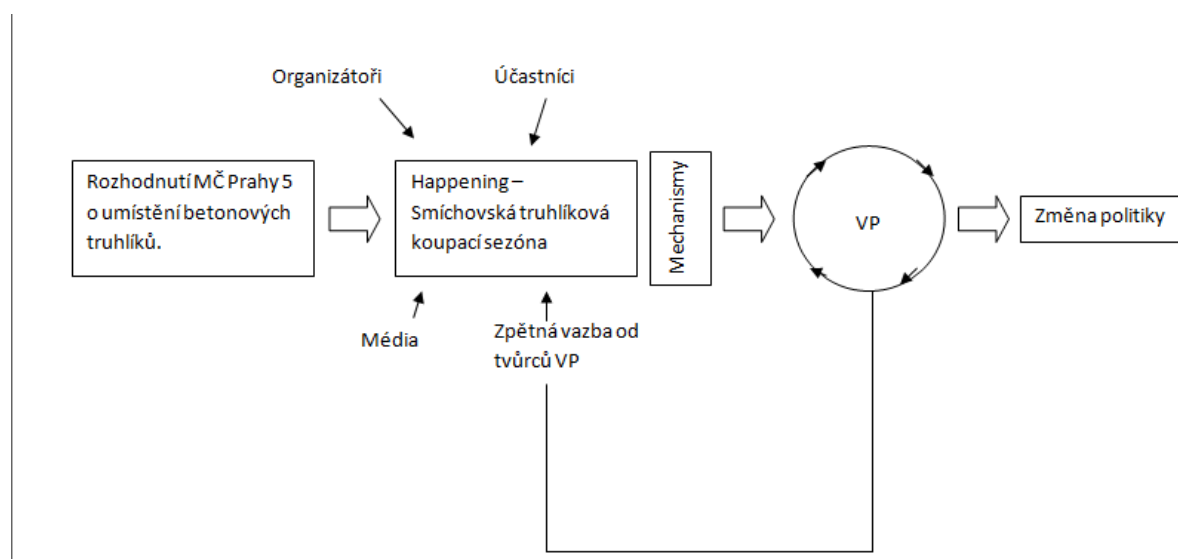
V průběhu čtvrté fáze je aplikované rozhodnutí sledováno radnicí, médii a veřejností. V této fázi je uspořádána spousta protestních akcí, avšak s postupem času nejsou betonové truhlíky již tolik řešené. Dle

sledování těchto happeningů již není ohlas veřejnosti, médií ani radnice tak výrazný jako v případě uspořádaného happeningu v procesu implementace veřejné politiky.

V páté fázi je, při zhodnocení aplikovaného rozhodnutí jako neúspěšného, prostor pro změnu přístupu radnice městské částky Prahy 5. V této fázi happening neprobíhá, jelikož radnice již vyhodnotila důsledky rozhodnutí a celý proces začíná opět hledáním alternativních řešení.

Dále přikládám pro přehled schéma celého procesu happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ (obrázek č. 2).

Obrázek č. 2

Cíl práce

Cílem této práce je zjistit, jakými mechanismy a jakým způsobem ovlivnil veřejnou politiku happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ za pomoci fázového modelu veřejně politického cyklu.

Hypotézy

- Hlavním mechanismem, jímž Happening ovlivnil veřejnou politiku byla média.
- Happening ovlivnil veřejnou politiku ve fázi implementace veřejně politického rozhodnutí pravděpodobněji než v ostatních fázích veřejně politického cyklu.
- Happening ovlivnil veřejnou politiku pomocí jednoho z mechanismů (médií) více, než ostatními mechanismy (veřejnost, přímá interakce).

Výzkumné otázky:

- Jakým způsobem happening oslovil účastníky?
- Na jaké subjekty byl cílen happening?
- Jakými mechanismy Happening ovlivnil veřejnou politiku?
- V jaké fázi veřejně politického procesu happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejnou politiku?

Předpokládaná struktura práce

1. Úvod – vymezení problému, cíle a výzkumné otázky práce
2. Teoretická část – vysvětlení klíčových pojmů práce – happening, veřejný prostor, vliv, veřejná politika
3. Praktická část – Případová studie
4. Závěr – shrnutí, poznatků

Praktická část (Metodologie)

Praktická část práce bude založena na kvalitativním řešení. Jak již bylo zmíněno výše, v práci bude zkoumán jeden happening od jeho úplného počátku po důsledek, jímž je předpoklad jeho vlivu na změnu veřejné politiky. Konkrétně se jedná o případovou studii happeningu, týkajícího se veřejně politického rozhodnutí o rozmístění 245 betonových truhlíků, především kvůli zlepšení ovzduší a zpříjemnění veřejného prostoru pro obyvatele betonových truhlíků v městské části Praha 5.

Vzhledem k tomu, že na toto téma vzniklo protestních akcí více, jednotlivé akce jsem navzájem porovnávala a vybrala z nich happening, který byl uspořádán jako první a byl nejvíce medializován, a zároveň řešen samotnou městskou částí. Práce se bude tedy týkat happeningu Smíchovská truhlíková koupací sezóna a jeho mechanismy vlivu na toto konkrétní politické rozhodnutí. Případová studie bude zahrnovat polostrukturované rozhovory s aktivisty a veřejnými představiteli. Dále provedu také rozhovory s účastníky Happeningu a novináři, jelikož cílem případové studie je porozumět této problematice ze všech stran. Hlavním tématem kvalitativních rozhovorů budou otázky týkající se tématu, jakými mechanismy Happening ovlivnil veřejnou politiku a do jaké fáze veřejně politického cyklu vstoupil. Z důvodu maximálního možného rozsahu bakalářské práce je vybrán jeden konkrétní happening, tudíž závěry z výzkumu nebudou mít reprezentativní charakter a výsledky tedy nebude možné zobecňovat na obdobné akce.

Předběžný seznam odborné literatury a zdrojů empirických dat

- BRIAN, M. *Activism, social and political*. Encyclopedia of Activism and Social Justice, 2007.
- CIALDINI, ROBERT B. *Influence: Science and practice (4th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon, 2001.
- CÍSAŘ, O., NAVRÁTIL, J., VRÁBLÍKOVÁ, K. *Stáří, noví, radikální: politický aktivismus v České republice očima teorie sociálních hnutí*. Praha: Sociologický časopis, 2010.
- CÍSAŘ, O., VRÁBLÍKOVÁ, K. *Transnational activism of social movement organisations: The effect of European Union funding on local groups in the Czech republic*. European Union Politics 14, 2013.
- DVOŘÁKOVÁ, V. *Evropeizace veřejné sféry*. Praha: C. H. Beck, 2010.
- FERENČUHOVÁ, S. *Sociologie města 20. a 21. století*. Praha – Brno: SLON, 2013.
- FIORAMONTI, L., HEINRICH, F. *How civil society influences policy. A Comparative Analysis of the CIVICUS Civil Society Index in Post – Communist Europe*. Overseas Development Institute and CIVICUS: World Alliance for Citizen Participation, 2007.
- FRIC, P. *Občanská společnost a definice NNO, vývoj, stav a trendy*. [online] Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_fric_pro_web.pdf.
- GHAUS-PASHA, A. *Role of civil society organisations in governance*. Seoul: 6th Global Forum on Reinventing Government Towards Participatory and Transparent Governance, 2005.

- CHLUP, R., KOUBKOVÁ, E., PEHAL, M., RYBNÍČKOVÁ, A. *Happening: Mezi záměrem a hrou. 1. vyd.* Praha: Nakladatelství AMU, 2015.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 3. vyd.* Praha: Portál, 2012.
- JASPER, J. *A strategic approach to collective action: Looking for agency in social – movement chances.*
- KAPROW, A., „*The Happenings Are Dead: Long Live the Happenings*“, Artforum IV, 1966.
- KATEDRA AUTORSKÉ TVROBY A PEDAGOGIKY. *Satira. Maska. Happening. 1. vyd.* Praha: Eliška Kosová, MAKE*detail, 2013.
- KELMAN, H. *Compliance, identification, and internalization: Three processes of attitude change. Journal of Conflict Resolution*, 1958.
- KNAPP, D. *Aktivismus jako odpověď na krizi veřejného prostoru.* Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Vladimír Czumalo, Csc.
- ORSINI, M., Smith, M. *Social movements, knowledge and public policy: the case of autism activism in Canada and the US. Critical Policy Studies.* Ottawa: Routledge, 2010.
- ROMEIRO, P., ‘*Manobras no Porto*’ project (Porto): *What can creative activism do for policies and urban place (-making) and the other way around, City, Culture and Society* (2016), <http://dx.doi.org/10.1016/j.ccs.2016.06.001>
- VARVAŽOVSKÁ, P. *Vliv neziskových organizací na veřejnou politiku.* Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta.

Obsah

1 ÚVOD..... 10

REF _

TOC48

29068

87 \H

10

2 TEORETICKÁ ČÁST 12

REF _

TOC48

29068

88 \H

12

2.1 VEŘEJNÁ POLITIKA..... 12

REF _

Toc48

29068

90 \h

12

2.2 OBČANSKÁ SPOLEČNOST 16

REF _

Toc48

29068

91 \h

16

2.2.1 HAPPENING 17

REF _

Toc48

29068

93 \h

17

2.3 MECHANISMY 19

REF _

Toc48

29068

94 \h

19

2.3.1 VLIV HAPPENINGU NA VEŘEJNOU POLITIKU 20

REF _

Toc48

29068

96 \h

20

3 METODOLOGIE 24

REF _

TOC48

29069

03 \H

24

3.1 VÝZKUMNÝ CÍL A VÝZKUMNÉ OTÁZKY 24

REF _

Toc48

29069
04 \h
24

3.2 VÝZKUMNÝ DESIGN.....24

REF _
Toc48
29069
06 \h
24

3.3 PŘÍPADOVÁ STUDIE.....25

REF _
Toc48
29069
08 \h
25

3.4 SBĚR DAT25

REF _
Toc48

29069
11 \h
25

3.5 METODA ANALÝZY DAT27

REF _
Toc48
29069
12 \h
27

4 VÝSLEDKY ANALÝZY DAT29

REF _
TOC48
29069
14 \H
29

4.1 PŘÍPAD30

REF _

Toc48
29069
17 \h
30

4.2 MECHANISMY31

REF _
Toc48
29069
74 \h
31

4.2.1 VEŘEJNOST31

REF _
Toc48
29069
75 \h
31

4.2.2 MÉDIA.....33

REF _

Toc48
29069
76 \h
33

4.2.3 PŘÍMÁ INTERAKCE34

REF _
Toc48
29069
77 \h
34

4.2.4 SHRNU TÍ35

REF _
Toc48
29069
78 \h
35

4.3 V LIV NA VEŘEJNOU POLITIKU (FÁZOVÝ MODEL)35

REF _

Toc48
29069
79 \h
35

4.4 SUBJEKTY ZÁJMU HAPPENINGU36

REF _
Toc48
29069
80 \h
36

4.5 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ.....38

REF _
Toc48
29069
81 \h
38

5	ZÁVĚR.....	40
	REF _	
	TOC48	
	29069	
	82 \H	
	40	

6	POUŽITÁ LITERATURA.....	41
	REF _	
	TOC48	
	29069	
	83 \H	
	41	

1 ÚVOD

Umění, aktivismus a veřejný prostor jsou fenomény, jež se týkají bez výjimky každého z nás, a právě s propojením těchto aspektů veřejného společenského života se v současné době setkáváme velmi často. Ze spojení aktivismu a umění, zasazeného do veřejného prostoru vyvstává fenomén, který je alfou a omegou této bakalářské práce – happening.

Vzhledem k hodnotám, v nichž jsem byla vychovávána si velmi vážím svobody slova a projevu, možnosti postavit se proti ve chvíli, kdy mám pocit, že je situace neúnosná. Na druhou stranu nejsem přesvědčena o tom, že na problém lze upozornit pouze radikálním způsobem (např. demonstrací). Z propojení těchto dvou rovin, jsem se stala velkým sympatizantem happeningů, tedy akcí, které aktivisté nevytvářejí s myšlenkou radikální a okamžité změny, ale naopak s přístupem sebe prezentace – prezentace vlastního názoru, který není nikomu násilně podsouván. Na základě mého vlastního zájmu o happening jsem ho sama začala vnímat jako jednu z možností strategie při vyjednávání s institucemi a chtěla jsem porozumět tomu, proč je některý happening úspěšný a jiný méně.

Tato práce je zaměřena na jednu z forem kreativního aktivismu ve veřejném prostoru, tedy na happening, jeho schopnost měnit veřejnou politiku a upozorňovat na problémy ve společnosti. Dle rešerše odborné literatury je v českém prostředí samostatně zkoumán happening ve veřejném prostoru (CHLUP, R., KOUBKOVÁ, E., PEHAL, M., RYBNÍČKOVÁ, A.; 2015), taktéž (KATEDRA AUTORSKÉ TVROBY A PEDAGOGIKY; 2013) přičemž jsou obě tyto publikace zaměřeny především na tvorbu happeningu a na způsob jeho průběhu. Případně je zkoumáno ovlivňování veřejné politiky z pohledu neziskových organizací (FRÍČ). Naopak v zahraničí je možné k tématu práce vyhledat více relevantní literatury, například (FIORAMONTI, L., HEINRICH, F.; 2007), (), přičemž tyto knihy se zabývají tím, jak může občanská společnost ovlivnit politiku v zemích střední a východní Evropy, nebo konkrétní příklad vlivu aktivismu ve veřejném prostoru, kde se autorka zaměřuje na důležitost role kreativního aktivismu na utváření veřejného prostoru (ROMEIRO, P.; 2016). Právě z tohoto důvodu jsem si toto téma ke zpracování bakalářské práce vybrala, jelikož propojení umění, veřejného prostoru a politiky je v českém prostředí jednou z méně probádaných oblastí.

Vzhledem k možnostem bakalářské práce a obsáhlosti tématu je práce zaměřena na jeden konkrétní Happening, který měl určitý vliv na vnímání a řešení veřejně politického problému. Cílem práce je, zjistit jakými mechanismy tento happening ovlivnil veřejně politický proces a v jaké fázi veřejně politického cyklu ovlivnil veřejnou politiku. Tyto

koncepty jsou dále podrobněji rozpracovány v teoretické části, ale pro lepší porozumění cíli této práce tyto pojmy ozřejmím. Dle Eastona lze politickou aktivitu analyzovat jako systém několika dílčích procesů, přičemž právě veřejně politický proces rozdělujeme na fáze (Potůček, 2005: 34). Fázový model „*napomáhá pochopení tvorby veřejné politiky rozdělením složitosti procesu do omezeného počtu etap a podetap*“ (Howlett & Ramesh in Colebath, 2005: 121).

Pro lepší vhléd do problému považuji za důležité, představit zkoumaný případ. Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ byl uspořádán bezprostředně poté, co Radnice Prahy 5 (dále jen Radnice) nechala rozestavět v nejrušnějších místech v lokalitách Hlubočep a Smíchova 245 betonových truhlíků, které měly snížit zatížení těchto oblastí imisemi. Oproti tomu byly do ulic rozestavěny truhlíky prázdné, navíc na místa, kde výrazně omezovaly veřejný prostor. Happening spočíval v napuštění několika prázdných betonových truhlíků vodou a snažil se najít smysluplné využití pro tento projekt. Následně Radnice Prahy 5 truhlíky odstranila z míst, na něž si obyvatelé, či například památkáři stěžovali a vyzvala občany, aby navrhli jiná „lepší“ místa. Spousta z nich tedy skončila na zastávce Lihovar, jelikož v těchto místech nikomu vyloženě nepřekážely, případně byly truhlíky odvezeny na místa, kde nemohou sloužit původnímu záměru, a to konkrétně na bývalé fotbalové hřiště v Jinonicích, kde jsou stále, již několik let. Vzhledem k tomu, že tyto truhlíky byly zaplacený z dotací EU, je nutné, aby plnily svůj účel do léta 2017, následně budou dle slov zástupců Radnice Prahy 5 pravděpodobně prodány, jelikož tento projekt nesplnil účel, který byl očekáván (Kryštof: 2017). Tento happening jsem zvolila především z toho důvodu, že ze všech akcí, pořádaných k tomuto problému, vzbudil největší zájem veřejnosti a médií. I z tohoto důvodu předpokládám, že je pro výzkumné účely této práce tento výběr nejvhodnější.

V teoretické části jsou vysvětleny hlavní teoretické rámce, ze kterých v rámci této práce vycházím, jimiž jsou veřejná politika, veřejně politický cyklus a občanská společnost v rámci níž se zaměřím na jeden ze způsobů aktivismu ve veřejném prostoru, jímž je Happening. Dále jsou zde popsány další pojmy, s nimiž v rámci práce operuji jako mechanismus, veřejný prostor či vliv na veřejnou politiku. V další části práce budou prezentovány výsledky kvalitativního výzkumu a v závěru jsou shrnuty tyto výsledky a zároveň jsou zodpovězeny výzkumné otázky.

Hlavním zdrojem dat byly polostrukturované hloubkové rozhovory s organizátory happeningu, zástupci Radnice Prahy 5, novináři a účastníky happeningu. V analytické části tedy lze nalézt vztahy a souvislosti mezi uspořádaným Happeningem a následnou změnou řešení veřejně politického problému.

2 TEORETICKÁ ČÁST

Hlavním cílem mé bakalářské práce je identifikovat mechanismy, které ovlivňují veřejnou politiku v jednom konkrétním případě. Abych však mohla toto téma dále rozvíjet, je třeba hned v úvodu objasnit teorie, jež jsou základem této práce. Pro lepší představu zkoumaného problému přikládám schéma, přičemž definice v následujících podkapitolách se vztahují právě k jednotlivým bodům tohoto schématu.

Obrázek č. 1

Zdroj: vlastní zpracování

Nejprve je tedy vymezen pojem veřejná politika, dále je představen fázový model, s jehož pomocí je dále v teoretické části vysvětlen vliv na veřejnou politiku. Spolu s veřejnou politikou tato práce dále vychází z občanské společnosti, jež je považována za základní prvek fungujícího demokratického zřízení (de Tocqueville, 1992). Jednou z forem občanského aktivismu je happening, jehož hlavním cílem je upozornění na společenské problémy, případně ovlivnění politiky za pomoci mechanismů. Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena právě na to, jakými mechanismy a v jaké fázi veřejně politického cyklu happening politiku ovlivnil, jsou v závěru teoretické části tyto koncepty také více rozpracovány.

2.1 VEŘEJNÁ POLITIKA

Obrázek č. 2

Zdroj: vlastní zpracování

Dle Colebatche je téměř nemožné od sebe oddělit politiku a veřejnou politiku, jelikož „*Vlády rozhodují o cílech politiky a politika je nakonec to, co se vlády rozhodly udělat, politika tedy musí být veřejná*“ (Colebatch, 2005: 19). Pro ukázání mnohostrannosti

a otevřenosti je vhodné trojdimenzionální pojetí politiky, kde je možné rozdělit za pomoci teoretického rozložení politiku do tří dimenzí – polity, politics, policy. Polity označuje formální složku, politics vyjadřuje proces a policy obsahovou stránku (Fiala, Schubert, 2000: 17). V rámci této práce se dále budu věnovat dimezi policy a procesu vytváření policy, jelikož se zajímám o konkrétní politiku, určitý výsledek rozhodnutí. „*Na této úrovni se stávají z politických idejí a rozhodnutí konkrétní opatření, tj. zákony a nařízení, (...) jež se přímo týkají občanů*“ (ibid: 18-19).

Veřejně politický proces a jeho fáze vychází z přístupu, navrženého Eastonem, podle něhož je možné analyzovat politickou aktivitu jako systém několika dílčích procesů. Veřejně politický proces nemusí končit vyhodnocením výsledků veřejné politiky, nýbrž právě pátá fáze politického cyklu může být spouštěčem cyklicity politického procesu a může znamenat jeho pokračování (Potůček, 2005: 34). V rámci analýzy politického cyklu mnoho teoretiků navrhlo spousty modelů, které se vzájemně doplňují, případně si některé protirečí. Fázový model „*napomáhá pochopení tvorby veřejné politiky rozdělením složitosti procesu do omezeného počtu etap a podetap*“ (Howlett & Ramesh in Colebath, 2005: 121). Jedním z tradičně uznávaných modelů politického cyklu je model dle Howletta a Rameshe, který má pět fází a v rámci této práce z něho budu dále vycházet. Pro přehlednost jsou jednotlivé fáze vypsány v následující tabulce. Pod touto tabulkou jsou tyto fáze také vysvětleny. Případný vliv na jednotlivé fáze veřejně politického cyklu je popsán v kapitole 2.4.1.

Tabulka č. 1: Fázový model veřejně politického cyklu

	Fáze řešení problému	Stádia politického cyklu
1.	Rozpoznání problému	Uznání problému
2.	Návrh řešení	Tvorba politiky
3.	Výběr řešení	Rozhodnutí
4.	Realizace řešení	Implementace politiky
5.	Vyhodnocení výsledků	Vyhodnocení politiky – evaluace

Zdroj: Howlett & Ramesh (2009), vlastní zpracování

Uznání problému | Agenda setting

První a možná nejdůležitější fáze celého politického cyklu. V této fázi dochází k identifikaci problému, který je uznán autoritami a širokou veřejností. Pro následné řešení problému je stěžejní, jakým způsobem je problém uznán – jakou má důležitost a jakou formou bude dále řešen. V této fázi je ustanovena politická agenda, která tento problém dále řeší (Howlett & Ramesh, 2009: 92-93). Je možné, že v této fázi problém představuje

více stran, jako jsou politické strany, média nebo veřejnost. Je velmi důležité problém řešit včas, jelikož v tomto případě je pravděpodobné, že problém bude vyřešen poklidnou cestou, bez velkých zásahů do stávajícího stavu. V opačném případě je třeba, aby bylo přistoupeno k radikálnějším řešením, které jsou náročné jak pro veřejné authority, tak širokou veřejnost, jíž se tento problém týká (Potůček, 2005: 37-38).

Tvorba politiky | Policy formulation

Tvorba politiky se vztahuje především k rozpracování alternativních politik, které by mohly nahradit stávající, nefunkční. V této fázi je již problém uznán a je součástí politické agendy. Na této fázi se spolupodílejí tři subjekty, a to volení politici, kteří zastupují veřejnost, která je zvolila do funkcí, úředníci a odborníci. Pokud občané nejsou nějakým způsobem spokojeni s politiky, kteří je zastupují, můžou se aktivizovat v organizaci, díky které budou moci do této fáze zasáhnout. Úředníci mají na starost hladký průběh této fáze, jelikož mají osvojené postupy řešení různých skutečností. Odborníci pak mají na starosti, na základě svých znalostí a zkušeností v oboru, vytvoření alternativní politiky (Howlett & Ramesh, 2009: 110-111).

Rozhodnutí | Policy decision making

Ve fázi rozhodovací je vybrána jedna (nebo více) alternativní politika, která je schválena jako oficiální postup. V této fázi by měla být s rozhodnutím a jeho přesnými rysy obeznámena široká veřejnost. Je stanoven tým, který bude mít na starost další fázi politického cyklu, a to implementaci vybrané politiky (ibid: 140-141). Vzhledem ke skutečnosti, že s problémem by měla být v této fázi politického cyklu obeznámena již široká veřejnost, měla by mít možnost, podílet se na rozhodovacím procesu. Tuto možnost občané mají v zastoupení zvolenými politiky (Potůček, 2005: 39). Pokud jim však tato možnost nepřijde dostatečná, je dále možné vstoupit do problému za pomoci občanského sektoru, případně i samostatně. V této fázi je také důležitá znalost problematiky úředníky, jelikož jsou ve výsledku oni, kdo rozhodují, která alternativní politika bude vybrána.

Implementace | Policy implementation

Implementace veřejné politiky je fáze jejího uskutečňování. V této fázi začínají působit v praxi zákony a nařízení, které jsou stanoveny v předchozích fázích. Do fáze implementace můžeme zařadit veškeré dění, které souvisí s dosažením cílů veřejné politiky, přičemž dosažení těchto cílů je pak mnohdy v rukou místních samospráv, které aplikují v praxi koncepty a teorie, jež byly definovány orgány státní správy. „Hlavní“

způsob řešení ještě nemusí být v praxi zaveden jako jediný všezahrnující. Legislativa může navrhnout další alternativy k navržené a schválené politice, které by ji však neměly zcela změnit, ale jen upravit. Jde například o finanční pobídky, daňové úlevy, vytvoření různých organizací atp. (Howlett & Ramesh. 2009: 160-162). Mnohdy se stává, že navrhované a následně odsouhlasené řešení, by mohlo společenský/veřejně politický problém opravdu vyřešit, ovšem ve fázi implementace se nepodaří vybrané řešení realizovat. Právě z tohoto důvodu je fáze implementace veřejné politiky jednou z nejdůležitějších.

Evaluace | Evaluation

Evaluací politiky se rozumí hodnocení jejího dopadu. Hledá odpovědi na otázky – zda se podařilo naplnit vytyčené cíle, jaké zdroje bylo nutné vynaložit, zda byla implementace bezproblémová, či zda byla zvolena správná strategie. V průběhu evaluace je možné dojít k několika závěrům. Můžeme vyhodnotit implementovanou politiku jako úspěšnou a problém je tím způsobem vyřešen. V opačném případě můžeme dojít k závěru, že implementovaná politika nebyla úspěšná a problém se nepodařilo vyřešit. V tomto případě je třeba se vrátit opět k první fázi – Rozpoznání a uznání problému. V rámci evaluace můžeme také vyhodnotit politiku jako úspěšnou, avšak s drobnými výhradami. V tomto případě není třeba vrátit se na úplný počátek politického cyklu, ale problém lze vyřešit pomocí drobných administrativních změn v implementované politice (ibid: 178-180).

2.2 OBČANSKÁ SPOLEČNOST

Obrázek č. 3

Zdroj: vlastní zpracování

Tato kapitola je zaměřena na občanskou společnost jako základní prvek demokratického zřízení a stejně tak základním pilířem aktivismu ve veřejném prostoru¹. Vzhledem k rozsáhlému systému fungujících občanských sdružení je umožněno jedincům, kteří nemají tak silné slovo jako celé sdružení, prosazovat své názory a zájmy. Již v 19. století občanskou společnost a její přínos rozebíral Alexis de Tocqueville na příkladu demokracie v Americe. Dle de Tocquevilla nejsou však důležitá pouze politická uskupení, ale všechna občanská, jelikož právě svobodným rozhodováním, vzájemnou spoluprací, vůbec tím, že se občané svobodně sdružují a také díky porozumění souvislostí mezi soukromými a občanskými zájmy si osvojují základní demokratické principy (de Tocqueville 1992: 78-84). Dle Dvořákové je občanská společnost chápána jako: „*prostor pro aktivity a účast občanů, kdy jednotlivý občan může ovlivnit podmínky, v nichž žije, a to jak přímo, vlastní účastí v organizaci, tak nepřímo, politickým tlakem na nastolení agendy, která bude odrážet témata a konflikty, jež jsou hluboce zakořeněny ve společnosti*“ (Dvořáková, 2010: 30).

Vzhledem k velmi širokému poli organizací, do nichž se občané sdružují se dále v této práci nebudu věnovat jejich detailnějšímu výpisu. V dalších částech této práce se budu věnovat jedné konkrétní formě, jíž může občanská společnost využívat k upozornění na určitý společenský problém a to happeningu. S ohledem na to, že definovat happening nelze zcela jednoznačně, je tento pojem objasněn v další kapitole.

¹**Veřejný prostor** zahrnuje všechna místa, jež jsou otevřená a přístupná všem členům společnosti. Z historických zkušeností s akcemi ve veřejném prostoru můžeme říci, že je svou povahou neodlučně spojen s demokratickým společenským uspořádáním a jeho význam je zcela zásadní pro fungující demokratické společnosti. „*Veřejný prostor – právě proto, že je prostorem a ne „pouze“ místem – nevzniká ekologicky, odvozením od fyzického prostředí, ale skrze jednání*“ (Pospěch, 2013: 78) Právě uzpůsobení veřejného prostoru ovlivňuje, jaký veřejný život se v něm bude odehrávat. Veřejný prostor, ve kterém žijeme, nás tedy velmi významně ovlivňuje. Stejně jako společnost formuje veřejný prostor aktivitami, které v něm koná, tak veřejný prostor formuje společnost právě tím, jaké aktivity je v něm možno realizovat.

2.2.1 HAPPENING

Jak již bylo zmíněno výše, happening je jedním ze způsobů, jak může veřejnost upozorňovat a reagovat na problémy ve společnosti. Zakladatel pojmu happening Allan Kaprow vytvořil jednoduchou charakteristiku happeningu popisem jeho očekávaných vlastností.

1), *„The line between the Happening and daily life should be kept as fluid and perhaps indistinct as possible“* („Linie mezi Happeningem a každodenním životem by měla být co možno nezřetelná a plynulá.“)

2), *„Themes, materials, actions, and associations they evoke are to be gotten from anywhere except from the arts, their derivatives and their milieu“* („Témata, materiál, akce a asociace s nimi spjaté mají být použity odkudkoli, jenom ne z umění, jeho odvozenin a prostředí.“)

3), *„The Happening should be dispersed over several widely spaced, sometimes moving and changing, locales“* („Happeniny by měly být rozptýleny v několika daleko rozložených, někdy i pohyblivých a měnících se lokalitách.“)

4), *„Time closely bound up with things and spaces, should be variable and independent of the convention of continuity“* („Čas, který je úzce spjat s prostorem a předměty má být proměnlivý a nezávislý na pravidlu spojitosti.“)

5), *„The composition of all materials, actions, images, and their times and spaces should be undertaken in as artless and, again, practical a way as possible“* („Uspořádání všech materiálů, akcí obrazů a jejich čas a prostor, má být neumělecké a praktické.“)

6), *„Happenings should be unrehearsed and performed by nonprofessionals, once only“* („Happeniny nemají být zkoušeny a mají být předváděny neprofesionály a pouze jednou.“)

7), *„It follows that there should not be (and usually cannot be) an audience or audiences to watch a Happening“* („Z toho všeho vyplývá, že by happening neměli sledovat žádní diváci.“) (Kaprow, Kelley, 1993: 62-64).

Zjednodušeně bychom však mohli říci, jak už vyplývá z překladu z angličtiny „to happen“, že se jedná o určité dění. Z takové formulace může vyplývat, že cokoli se děje spontánně, může být označeno za happening. Happening však nespočívá pouze ve spontaneitě, ale také v jeho schopnosti poukázat na problém ve společnosti a jeho schopnosti oslovit veřejnost, ať už osobně, nebo pouze virtuálně.

Jak již bylo zmíněno výše, happening nelze definovat jednou krátkou definicí právě proto, že každý happening je jiný, tudíž považuji v tomto případě za vhodné, vycházet při

popisu happeningu z jeho původní „definice“, Happening jako takový nemusí splňovat všechny body, které vypsali Allan Kaprow a pro lepší porozumění tomuto jevu uvedu několik příkladů happeningů ve veřejném prostoru, přičemž každý z nich splňuje alespoň některou z vlastností, které definoval Allan Kaprow. To, že happening nemusí splňovat veškeré vlastnosti však neznamená, že jakékoli událost, která se ve veřejném prostoru uskuteční může být považována za happening. Například kreativita nebo snaha o upozornění na nějaký problém, by měly být předpoklady, jež splňuje každý happening. Každý z následujících happeningů je jiný a cíl každého z nich je jiný. Některý se snaží pouze upozornit na problém, další má za cíl změnit svou aktivitou určitá rozhodnutí. I přesto jsou všechny tyto akce řazeny mezi happeningy.

Příklady happeningů

Rudé trenky na Hradě (Ztohoven) – Happening byl uspořádán aktivistickou skupinou Ztohoven. Organizátoři vylezli na střechu Pražského Hradu a vyměnili prezidentskou standartu za obří rudé trenky. Cílem této akce bylo upozornění na silné pouto prezidenta České republiky a Ruska, na jeho často velmi vulgární vyjádření v médiích a další kontroverzní výstupy českého prezidenta. Tento happening nespĺňuje, stejně jako většina happeningů, všechny vlastnosti dle definice Allana Kaprowa. Tento happening reprezentuje ty akce, které jsou uspořádány zcela bez lidí a veřejnost se o happeningu dozvídá skrze klíčový mechanismus této akce, tedy média. Ačkoliv tomuto happeningu nebyl v podstatě nikdo přítomen, vyvolal velkou silnou reakci (médií, veřejnosti i Hradu) a upozornil širokou veřejnost na výše zmíněný společenský problém.

Léto pod Viaduktem (Centrum pro středoevropskou architekturu – CCEA) – Tato akce byla uspořádána CCEA spolu s partnery z důvodu snahy o využití prostoru pod Negrelliho viaduktem, který odděluje centrum Prahy a část Prahy 8, Karlín. Léto pod viaduktem je jedním z projektů CCEA, jímž se autoři snaží upozornit na potenciál tohoto viaduktu a začlenit ho do městského života, a především šlo o snahu vytvořit vliv na správce viaduktu, aby při přípravě jeho rekonstrukce rozšířil zadání o dlouhodobé využití a oživení prostoru pod jednotlivými oblouky. Celá akce byla napřed domluvená s Magistrátem a inspirovaná příklady využití takovýchto míst ze zahraničí.

Léto pod viaduktem spočívalo v provozování několika sportovišť (beach volejbal, stoly na stolní tenis, případně trampolíny), kavárny a případně jiných bister. Součástí tohoto prostoru bylo také podium, kde se konaly koncerty a přednášky, a příjemné posezení pro veřejnost. (Viadukt kreativní) Tento happening se zcela zřejmě vymyká tradiční formě happeningu, avšak řadíme jej mezi formy dlouhotrvajících happeningů, tedy akcí, které

nejsou spontánní a nahodilé, ale naopak naplánované a zároveň se snaží upozornit na problém ve veřejném prostoru ve spolupráci s veřejností, která je v tomto případě naprosto klíčovým mechanismem a je cílena přímo na ni. Tato akce se bude opakovat (se souhlasem Radnice Prahy 8 a správce Negrelliho viaduktu) i v letošním roce, přičemž vyvolala natolik kladné reakce, že správce viaduktu přehodnotil své plány s tímto prostorem a měl by být při plánované rekonstrukci využit právě tímto způsobem, jak se snažili nastítnit organizátoři happeningu. Tudiž happening ovlivnil původní rozhodnutí správce viaduktu, především pomocí jednoho z mechanismů, kterým je v tomto případě veřejnost.

2.3 MECHANISMY

Obrázek č. 4

Zdroj: vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena konkrétně na to, jaké mechanismy měly vliv na změnu veřejné politiky, považuji za podstatné objasnit, jak je pojem mechanismus v této práci pojímán. Již z intuitivního výkladu tohoto slova je možné představit si mechanismus³ jako stroj. Pro tuto práci je však důležité propojení mechanismu a určitého jevu, v tomto případě konkrétně ovlivnění veřejné politiky. V případě tedy, že zkoumáme mechanismy, musíme předem znát jev našeho zájmu. Poté můžeme hledat mechanismy, které budou vysvětlovat, jakým způsobem k onomu jevu došlo. „*Mechanismy jsou odpovědné za nějaké jevy*“ (Veselý, 2016: 167). Ve sledovaném jevu by měla být zřetelná pravidelnost změny od počátečního ke konečnému jevu a zároveň by daný mechanismus měl tuto pravidelnost vysvětlovat. Je však zřejmé, že některé mechanismy jsou natolik komplexní a změna v daném jevu je podmíněna mnoha faktory, tudíž bychom mechanismem mohli označovat jen velmi omezené množství procesů, přestože v obecnější rovině bychom je za mechanismus považovali (ibid: 168).

³ Odvozeno z řeckého méchané = stroj/nástroj (Veselý, 2016: 163).

Pro potřeby této práce jsem definovala hlavní mechanismy, které figurovaly v tomto konkrétním případě. Byly jimi veřejnost⁴, média⁵ a přímá interakce organizátorů happeningu s Radnicí Prahy 5. Tyto mechanismy již přímo souvisí s konkrétním případem, tedy tyto konkrétní mechanismy nejsou v rámci teorie zobecnitelné na další případy.

Tyto mechanismy byly vybrány na základě předchozí definice mechanismu. Ty mají tedy vysvětlovat, jakým způsobem k onomu jevu došlo. Vzhledem k tomu, že jsou mechanismy vztaženy již na tento jeden konkrétní případ byly vybrány následovně – veřejnost jako soubor osob, které se snaží nalézt řešení problému a v závislosti na tom vytvořila tlak na politické představitele. Následně média jako prostředek, který informuje o různých událostech a akcích, přičemž v tomto případě informuje právě veřejnost o určitém problému. Posledním mechanismem, jenž byl vybrán, je přímá interakce, která je považována jako prostředek komunikace mezi dvěma subjekty. V tomto případě jde o přímou interakci mezi dvěma aktéry problému. Všechny tyto mechanismy byly vybrány tak, aby korespondovaly s definicí dle Veselého a zároveň korespondovaly se zkoumaným případem.

2.3.1 VLIV HAPPENINGU NA VEŘEJNOU POLITIKU

Spojením veřejné politiky a občanského aktivismu, v tomto případě tedy jedné z jeho forem – happeningu, může dojít za pomoci více zmíněných mechanismů k ovlivnění veřejné politiky⁶. Tento vliv bude dále rozepsán za pomoci fázového modelu veřejné politického cyklu dle Howletta a Rameshe, který má pět fází (uznání problému, formulace alternativ politik, rozhodnutí o politice, implementace politiky, sledování a hodnocení a vyvození závěrů – aplikace případných změn) tyto fáze jsou podrobněji vysvětleny v kapitole 2.2. Zároveň je však důležité poznamenat, že jsou také různé možnosti ovlivnění veřejné politiky a dají se rozdělit do několika skupin. Vzhledem k nedostatku relevantní

⁴Dle pojetí z Velkého sociologického slovníku je veřejnost „větší část společnosti zainteresovaná na výsledcích ekonomických a společenských aktivit s obecnějším dopadem, na řešení určitého společenského problému, respektive na společenském dění jako takovém“ (Velký sociologický slovník, 1996, 1382). Dalo by se tedy říci, že veřejnost není veškerý lid, ale jen část společnosti, kterou poji určitý společenský problém a snaží nalézt jeho řešení.

⁵ „jsou určena a dostupná neuzavřené množině uživatelů“ (Bednařík, Jiráček, Köpplová, 2011: 16). Jedná se o určitý prostředek, kterým se dostane informace z jednoho místa na jiné.

⁶ „Pod ovlivňováním veřejné politiky se rozumí jakýkoliv tlak na prosazení určitých změn anebo na zabránění určitým změnám ve veřejné politice“ (FRÍČ, 2000: 14). Ovlivňování bývá často zaměňováno s lobbováním. Lobbování je však spojeno především s legislativním procesem, zatímco ovlivňování je mnohem širším pojmem, který můžeme rozdělit na umírněné a radikální ovlivňování. Mezi umírněné formy můžeme zařadit například lobbování, nebo uvádění příkladů. Co se týče radikálních forem, sem můžeme zařadit právě mobilizaci veřejnosti (demonstrace, happeningy atp.) (Císař, Navrátil, Vráblíková, 2011: 142).

literatury je toto rozdělení převzato z analýzy příležitostí vlivu neziskových organizací na veřejnou politiku dle Friče.

Příležitosti mobilizovat svůj vliv – aktivizovat se – tato možnost předpokládá, že je aktér dobře informován o průběhu tvorby rozhodnutí, jako je například tvorba územního plánu města, přípravy návrhů zákona atp. (Frič, 2000: 19). Rozumí se jí aktivizace a upozornění na určitý problém, jež například nemá veřejnost možnost sledovat. Do této příležitosti vlivu spadá také Happening, jak je popsán výše.

Příležitosti setkat se s aktéry rozhodovacích procesů – vyjadřovat se, vést dialog – touto příležitostí se rozumí formální diskuse nad tématem s veřejností, nebo přímo s aktéry rozhodovacích procesů, například na zasedání samosprávních orgánů, kongresech, případně při osobním setkání s veřejnými představiteli (ibid). V tomto případě se jedná o jeden z mechanismů, jak je definován výše, a to přímou interakci s aktéry rozhodovacích procesů.

Příležitosti zúčastnit se rozhodovací procedury – jednat a spolurozhodovat – tento způsob vlivu spočívá v účasti při rozhodovacích procesech, tedy být součástí expertních komisí, poradních orgánů atp. (ibid). Tato příležitost však již zcela nespadá do zájmu této práce, jelikož je již pevně vázána s neziskovými organizacemi jako institucí. Aktivity občanské společnosti bývají mnohem častěji prováděny spontánně právě v reakci na určité jednání veřejných představitelů.

V této podkapitole je tedy dále již rozepsán vliv protestní akce na jednotlivé fáze veřejně politického cyklu. Vzhledem k tomu, že jednou z výzkumných otázek této práce je „V jaké fázi veřejně politického procesu Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejnou politiku?“, považuji tuto analýzu jako stěžejní pro zodpovězení této otázky.

Fáze uznání problému

Vliv Happeningu na první fázi veřejně politického cyklu znamená jeho provedení ve fázi identifikace a uznání problému, avšak ještě před tím, než jsou navrhovány další alternativní politiky. Protestní akce v této fázi znamená veřejný nesouhlas se stávající politikou, nikoli případně připravovanou alternativou. Na základě vyjednávání mezi vládnoucími a ovládanými může dojít k rozhodnutí nepodnikat žádné další kroky v řešení problému (Fiala, Schubert, 2: 80). Vliv mechanismů může v této fázi vyvolat následující.

- Problém je uznán a přechází do dalších fází cyklu.
- Politika je zastavena, problém tedy není uznán a nepřechází do dalších fází.

Fáze tvorby politiky

Ve druhé fázi veřejně politického cyklu, tedy ve fázi návrhu řešení, je jasný způsob, jakým rozhodovací složka přistupuje k celému problému, avšak není zřejmé, konkrétní řešení této situace. Jsou přijímány návrhy na řešení a konkretizuje se celý proces řešení. „Pokud v této fázi dojde ke špatné redukci problému, může to podle okolností vést k tomu, že je pak usilováno o špatné cíle a že také pravděpodobně nedojde ke zlepšení výchozí situace.“ [Fiala, Schubert, 2000: 80] Vliv mechanismů může v této fázi vyvolat následující.

- Mechanismy vytvoří tlak pojetí celého případu, tudíž rozhodovací orgány jsou nuceny změnit průběh přijímání návrhů alternativních řešení, případně změnit parametry těchto řešení.

Fáze rozhodnutí

Ve třetí fázi, tedy ve fázi výběru řešení by měly být známy všechny návrhy alternativní politiky a na základě výběru řešení je ustanoven tým odborníků a úředníků, kteří mají na starosti následující fázi veřejně politického cyklu, a tedy fázi implementace vybrané alternativní politiky. Hledání správného řešení se však neobejde bez konfliktů a hledání kompromisů napříč různými zájmovými skupinami (ibid: 81-82). V této fázi se mohou zapojit také mechanismy jako veřejnost nebo média, přičemž mohou vytvořit tlak na veřejné představitele. Vliv mechanismů může v této fázi vyvolat následující.

- Tlak veřejnosti a médií ovlivní podobu vybraného řešení.
- Politika je zastavena z důvodu nevyhovujícího řešení, přičemž není nalezen kompromis.
- Mechanismy ovlivní rozhodovací proces.

Fáze implementace politiky

Ve čtvrté fázi, tedy v procesu implementace navrhovaného alternativního řešení jsou již známy přesné parametry implementovaného projektu. Navržený tým odborníků a úředníků má na starosti průběh implementace, která je považována jako jednu z nejdůležitějších fází veřejně politického cyklu. I z původně, například pro odbornou veřejnost, nevhodného řešení, se může díky vhodné implementaci stát řešení kompromisní, tedy takové, které není zcela vhodné, dle názoru odborníků, avšak není zcela irrelevantní. Stejně tomu však může být i v opačném případě, tedy pokud je navrženo kvalitní řešení, avšak špatnou implementací se ho nemusí ani podařit zrealizovat. [Tittl: 2015] V této fázi se dochází především v horizontální perspektivě k zasahování ostatních účastníků a

vnějších vlivů, tedy mechanismů, do implementace rozhodnutí. „(...) *dochází ještě i ve fázi implementace k rozhodujícím obsahovým změnám původního politického záměru*“ (Fiala, Schubert, 2000: 82). Vliv mechanismů může v této fázi vyvolat následující.

- Tlak mechanismů na obsahovou změnu implementovaného řešení.
- Zrušení implementace vybrané politiky.
- Snaha o nalezení alternativy k vybranému řešení z důvodu nenalezení kompromisu.

Fáze vyhodnocení politiky

V páté fázi veřejně politického cyklu dochází ke zhodnocení výsledků implementovaného řešení. Hledá odpovědi na otázky – zda se podařilo naplnit vytyčené cíle, jaké zdroje bylo nutné vynaložit, zda byla implementace bezproblémová, či zda byla zvolena správná strategie (Howlett, Ramesh, 2009: 178-180). V této fázi politického cyklu je možné dojít k několika málo závěrům. Řešení bylo úspěšné, případně že bylo neúspěšné a je nutné zapracovat určité změny, případně celý projekt přepracovat. Vliv mechanismů může v této fázi vyvolat následující.

- Akce je hodnocena jako neúspěšná a je třeba vytvořit nový projekt.
- Celé řešení nebylo zcela neúspěšné, avšak je nutno zapracovat určité změny. Tyto změny můžou navrhnout právě již zmíněné mechanismy.

3 METODOLOGIE

V této kapitole bude popsán cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy, s nimiž jsem do výzkumu vstupovala. Dále je představen výzkumný design a charakteristika výzkumného vzorku. Podstatná část této kapitoly je věnována popisu výzkumných metod, jelikož jejich vysvětlení považuji za jeden z klíčových předpokladů zajištění kvality výzkumu.

3.1 VÝZKUMNÝ CÍL A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem této práce je zjistit, jakými mechanismy a jakým způsobem ovlivnil veřejnou politiku happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ za pomoci fázového modelu veřejně politického cyklu. Je tedy zřejmé, že jedním z předpokladů dosažení tohoto cíle je komplexní porozumění celého případu. Základní výzkumné otázky vychází především z hlavního cíle výzkumu a jsou rozepsány níže.

- Jakým způsobem happening oslovil účastníky?
- Na jaké subjekty byl cílen happening?
- Jakými mechanismy Happening ovlivnil veřejnou politiku?
- V jaké fázi veřejně politického procesu happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejnou politiku?

Dále byly také stanoveny hypotézy, s nimiž jsem vstupovala do výzkumu. Obecně se domnívám, že Happening oslovil účastníky především z toho důvodu, že byl uspořádán bezprostředně poté, co byla politika implementována, přičemž v této fázi také Happening veřejnou politiku ovlivnil. Hlavním mechanismem, jímž Happening ovlivnil veřejnou politiku byla média.

3.2 VÝZKUMNÝ DESIGN

Před tím, než bude vybrán výzkumný design, je však nutné zamyslet se nad tím, jakým způsobem bude výzkumná část pojata, zda bude problém zkoumán kvalitativně, nebo kvantitativně. Tyto dva přístupy se liší především velikostí vzorku sběru dat a způsobem jejich sběru (Veselý, Nekola, 2007: 149).

Kvantitativní výzkum se zabývá vztahy mezi měřitelnými fenomény (např. vlastnosti, postoje) a na základě změřených hodnot se následně vyvrací, či potvrzují předem stanovené hypotézy. Kvantitativní výzkum spočívá především ve velkém vzorku sběru dat. Oproti tomu v kvalitativním výzkumu jde především o sběr velkého množství dat od malého počtu respondentů. Kvalitativní výzkum zkoumá fenomény ve svém

přirozeném prostředí a výzkumník se skrze něj snaží získat komplexní přehled o problému (ibid: 150).

V této práci budu vycházet z kvalitativního výzkumu, v němž provedu polostrukturované rozhovory s aktéry jedné konkrétní události a na základě získaných dat se pokusím vyvodit závěry. Vzhledem k tomu, že cílem výzkumu je získat komplexní přehled o jednom konkrétním případě a zodpovědět výzkumné otázky, prostřednictvím nichž se snažím zjistit, jakými mechanismy a v jaké fázi veřejně politického cyklu Happening ovlivnil veřejně politický proces, považuji volbu kvalitativního výzkumu za klíčovou. Pomocí kvantitativního výzkumu by nebylo možné sledovat způsob jakým byla veřejná politika ovlivněna a také vztahy mezi jednotlivými mechanismy vlivu.

3.3 PŘÍPADOVÁ STUDIE

Jako výzkumný design pro svou bakalářskou práci jsem vybrala případovou studii, která je řazena mezi základní výzkumné designy. Obecně je případová studie definována jako intenzivní studium jednoho nebo několika málo případů. „*Zatímco ve statistickém šetření shromažďujeme relativně omezené množství dat od mnoha jedinců (nebo případů), v případové studii sbíráme velké množství dat od jednoho nebo několika málo jedinců. V případové studii jde o zachycení složitosti případu, o popis vztahů v jejich celistvosti*“ (Hendl, 2005: 104). Jak bylo tedy popsáno výše, případová studie zkoumá hloubkově jeden, či několik málo případů a na základě výsledků z výzkumu je poté možno lépe porozumět obdobným problémům.

V rámci případové studie jsou nejen provedeny hloubkové rozhovory se čtyřmi typy aktérů případu, ale zároveň, jsem pročetla dokumenty na radnici, novinové články o provedené akci, případně o událostech, jež následovaly. Také jsem byla, před provedením rozhovorů, na místech, kde jsou truhlíky rozmístěny, abych podklady, s nimiž vstupuji do výzkumu byly kompletní.

3.4 SBĚR DAT

V rámci své bakalářské práce budu získávat data skrze polostrukturované rozhovory. Polostrukturovaný rozhovor předpokládá širokou znalost tématu tazatelem, jelikož má tazatel připravenou kostru rozhovoru, avšak nebrání se odvedením tématu mimo připravené otázky, pokud to v tu chvíli považuje pro výzkum důležité. Hlavní výhodou polostrukturovaného rozhovoru je jeho flexibilita. Tazatel s respondentem nejsou vázáni konkrétními otázkami ani jejich pořadím. Naopak nevýhodou je větší časová náročnost než u rozhovoru strukturovaného. Metoda sběru dat pomocí polostrukturovaných rozhovorů

s aktéry byla zvolena především z toho důvodu, že informace o této akci, jsou k nalezení pouze ve člancích několika málo periodik, a zároveň bylo pro účely výzkumu třeba uskutečnit hloubkové rozhovory, pro zodpovězení výzkumných otázek. Pořadí otázek, jež není v případě polostrukturovaného rozhovoru pevné dávalo respondentům pocit volnosti, jejímž důsledkem byla větší otevřenost respondentů při jejich odpovědích na otázky.

Výběr respondentů

Pro svou bakalářskou práci jsem volila respondenty na základě vlastního úsudku, jelikož, jak je již popsáno výše, není zcela vhodné pro případovou studii volit například náhodný výběr respondentů. Zvolila jsem proto jako respondenty organizátory Happeningu a novináře, kteří o Happeningu psali a dostala jsem na ně kontakt právě přes organizátory. Zástupce Radnice Prahy 5 jsem volila na základě prostudování zápisů ze zastupitelstev, kde byla vypsána konkrétní jména zastupitelů, již měli tento problém na starosti. Účastníci happeningu byli vybráni zcela náhodně, jelikož jsem dostala kontakty na většinu z nich od organizátorů, přičemž jsem zvolila náhodně jednoho muže a jednu ženu. Mým cílem bylo tedy uskutečnit alespoň dva polostrukturované rozhovory s každou ze stran, zainteresovaných do problému. Nakonec se mi podařilo uskutečnit rozhovorů více, a tedy konkrétně tři rozhovory s organizátory happeningu a po dvou rozhovorech se zástupci Radnice Prahy 5, účastníky happeningu a novináři, kteří se tomuto problému věnovali. Návratnost s vyjádřením, ať už pozitivním, či negativním byla téměř 100%. Pouze jeden z novinářů se k rozhovoru vyjádřil negativně a jeden ze zástupců Radnice Prahy 5 se na mou žádost nevyjádřil.

Se zástupci Radnice Prahy 5 jsem navázala kontakt skrz e-mailovou komunikaci, ostatní respondenty jsem však kontaktovala přes organizátory happeningu, kteří byli ochotni mi poskytnout potřebné kontaktní údaje. Troufám si tvrdit, že i toto byl jeden z důvodů tak vysoké návratnosti s vyjádřením k rozhovorům.

Scénář rozhovorů

V rámci výzkumu bylo provedeno devět polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory neměly pevně stanovenou strukturu. Měla jsem připravené klíčové otázky, které sledovaly výzkumné otázky a cíl této práce, jež jsem následně doplnila, případně variovala s ohledem na průběh rozhovoru. Otázky byly rozdílné pro respondenty s ohledem na jejich role ve zkoumaném problému. Klíčové otázky rozhovorů jsou, vzhledem k jejich obsáhlosti přílohou č. 1 této bakalářské práce.

Etika výzkumu

Všichni respondenti byli informováni o tom, že bude rozhovor nahráván a následně přepsán, přičemž přepisy rozhovorů budou využity pro účely bakalářské práce. Účastníci rozhovoru podepsali informovaný souhlas ohledně nahrávání rozhovorů a jejich dalšího využití. Vzhledem k povaze zkoumaného problému, si přáli někteří účastníci rozhovoru, aby jejich osobní údaje byly důvěrné. Některá jména byla v prepisech rozhovorů tedy změněna. S ohledem na zkoumaný problém, a tedy konkrétní happening, nejsou skryta jména organizátorů, jelikož happening neorganizovali anonymně, nýbrž jsou jejich jména zveřejněna například v mediálních článcích pojednávajících o happeningu. V prepisech rozhovorů jsou vynechány odbočky od tématu a jiné nevhodné poznámky z důvodu jejich irelevantnosti k tématu. Závěrem tedy mohu říci, že výzkum proběhl v souladu s etickými pravidly společenskovedního výzkumu.

3.5 METODA ANALÝZY DAT

Jako metodu analýzy dat jsem pro svou práci zvolila metodu vyhledávání a vyznačování vztahů. Tato kvalitativní metoda je založena na několika základních principech. Nejprve je třeba vyhledat a identifikovat vztahy mezi proměnnými, na které nás upozorňují přímo účastníci výzkumu a ty následně popsat. Dalším principem je vyhledávání vztahů na základě vnějších nebo vnitřních podobností. Tato metoda tedy umožňuje vyhledat, dát do vztahů a popsat fenomény z výroků respondentů (Miovský, 2006: 225).

Nahrané rozhovory jsem nejprve přepsala, abych mohla přistoupit k analýze. V první fázi analýzy jsem využila otevřeného kódování, jímž jsem rozhovory nejprve rozklíčovala. Vzhledem k počtu a struktuře rozhovorů jsem se rozhodla pro analýzu celých vět, či jejich částí. Věty byly tedy okódovány na základě jejich významu. Následně jsem důležité pasáže rozhovorů vyznačila barvami, které se vztahovaly k podobnému tématu. Poté jsem mezi okódovanými částmi textů hledala vztahy a souvislosti.

Vzhledem k tomu, že ve své práci využívám rozhovory se čtyřmi různými typy aktérů, považuji tuto metodu za nejvhodnější, jelikož mohu dohledávat vztahy a souvislosti napříč všemi rozhovory se všemi aktéry.

Validita

Validitu výsledků své práce jsem se snažila zajistit tím, že rozhovory byly v rámci bakalářské práce pojety ze čtyř různých úhlů celého problému, aby nedošlo k zaujetí a přijmutí stanoviska pouze jedné ze zúčastněných stran. Jak bylo zmíněno již výše, v rámci

výzkumu byla využita i jiná data, například články z novin, dále dokumenty ze stránek Radnice Prahy o připravovaném projektu, zápisy ze zastupitelstev a šetření přímo na místě problému. Zjištěními, jež byla získána jinak než pomocí výzkumných rozhovorů, jsem se pokusila tato data triangulovat.

Reflexe

Jak již bylo zmíněno výše v kapitole, kontaktování respondentů probíhalo poměrně snadno a návratnost s vyjádřením byla téměř 100%.

Velkým přínosem pro mou práci bylo, že se velmi dobře znám s organizátory Happeningu, takže bylo možné získat vhled do problému nad rámec výzkumných rozhovorů, zároveň uznávám, že v určitých ohledech to mohlo můj pohled na případ zkreslit. I z toho důvodu jsou rozhovory provedeny se čtyřmi různými typy aktérů, aby bylo toto možné kreslení, pokud možno potlačeno pohledy i ostatních aktérů. Zároveň mi byly ze strany organizátorů poskytnuty kontakty na novináře, a především účastníky happeningu, které bych bez jejich pomoci pravděpodobně neměla možnost dohledat. Dalším pozitivem bylo též to, že téměř všichni respondenti o případu mluvili velice rádi. Organizátoři výzkum přijali s nadšením, jelikož oni sami nemají zpětnou vazbu o tom, zda byl jejich Happening tím, který ovlivnil následný vývoj veřejně politického procesu.

Úskalím výzkumu je fakt, že tato akce proběhla již před několika lety, v některých odpovědích se respondenti rozcházel. Jednalo se tedy především o odpovědi zástupců Radnice Prahy 5, přičemž jejich odpovědi v určitých fázích nekorespondovaly s odpověďmi ostatních respondentů. Tento fakt však přisuzuji tomu, že tito respondenti jsou v současné době stále politicky aktivní na Radnici Prahy 5. Tuto domněnku podporuje i fakt, že ve chvíli, kdy respondenti mluvili negativně o rozhodnutích Radnice Prahy 5, vždy se ujistili, zda je rozhovor opravdu důvěrný a jejich jméno nebude zveřejněno.

Vzhledem k tomu, že cílem výzkumu je zjistit, jakými mechanismy a v jaké fázi ovlivnil jeden konkrétní Happening veřejně politický proces, považuji počet respondentů za dostatečný. I přesto, že výsledky výzkumu nebudou zobecnitelné na ostatní proběhlé happeningy a možnosti jejich vlivu na veřejně politický proces, za přidanou hodnotu zjištění, která výzkum přináší, považuji, že podobný výzkum, který je zaměřen konkrétně na mechanismy vlivu na veřejnou politiku, není v českém prostředí běžným a v souvislosti s výzkumem vlivu aktivismu na veřejnou politiku, jsem v literatuře podobný výzkum nedohledala. Předpokládám tedy možnosti dalších výzkumů, jejichž výsledky by následně zobecnitelné být mohly.

4 VÝSLEDKY ANALÝZY DAT

V rámci této kapitoly bude nejprve konkrétně popsán zkoumaný případ, tedy Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“. Další kapitoly jsou již zaměřeny konkrétně na zodpovězení výzkumných otázek, které jsou vždy napsány hned v úvodu každé z kapitol. Nejprve se zaměřím na mechanismy, které měly vliv na veřejně politický proces, tedy jaké konkrétní mechanismy veřejnou politiku ovlivnily. Následně se zaměřím na fázový model politického procesu, v jaké fázi Happening veřejně politický proces ovlivnil. V další části se budu zabývat tím, na jaké subjekty byl happening cílen a v neposlední řadě, jakým způsobem oslovil účastníky.

Vzhledem k tomu, že v části analýzy dat budou využity úryvky z rozhovorů, přiřadila jsem všem respondentům, kromě organizátorů Happeningu, smyšlená jména. K tomuto kroku jsem přistoupila kvůli anonymizování dat a následně také kvůli přehlednosti textu.

Tabulku s přehledem respondentů a jejich pravými (v případě organizátorů) a smyšlenými jmény přikládám níže.

Tabulka č. 2: Seznam respondentů

	Jméno	Role v případě
1.	Olga	Účastník happeningu
2.	Ondřej	
3.	Eliška	Novinář
4.	Eliáš	
5.	Karel	Zástupce Radnice Prahy 5
6.	Kryštof	
7.	Jan	Organizátor
8.	Jakub	
9.	Petr	

Zdroj: vlastní zpracování

Ráda bych také upřesnila, že pokud hovořím o účastnících, novinářích, nebo zástupcích Radnice Prahy 5, mám na mysli pouze skupinu lidí, která byla v rámci výzkumu dotazována, nikoli celou skupinu lidí, jež se Happeningu účastnila, psala o něm, nebo zastupuje Radnici Prahy 5. Zároveň dodávám, že úryvky z provedených rozhovorů budou citovány následovně (jméno respondenta, rok rozhovoru).

4.1 PŘÍPAD

Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ (dále také jako „Happening“) byl uspořádán bezprostřední poté, co Radnice Prahy 5 (dále také jako Radnice) nechala rozestavět v nejrušnějších místech v lokalitách Hlubočep a Smíchova, konkrétně podél ulic K Barrandovu, Nádražní, Strakonická, Hořejší nábřeží a Svornosti, 245 betonových truhlíků. Betonové truhlíky měly snížit zatížení obyvatel imisemi z dopravy až o 14 tun. *„Kvůli malému prostoru a intenzivnímu zasíťování inženýrskými sítěmi bude zeleň usazována do kontejnerů, příp. se bude jednat o popínavé rostliny, které budou upevněny ke stávajícím protihlukovým stěnám (ulice k Barrandovu). Druhá skladba dřevin je navržena především s ohledem k zatíženosti prostředí. Budou zde vysázeny druhy odolné vůči zátěži ze znečištěného ovzduší s podsadbou keřového či bylinného patra. Projekt bude mít pozitivní dopad nejen na životní prostředí a zdraví obyvatel v dotčených lokalitách, ale zlepší i estetické vnímání frekventovaných dopravních tepen“* (Odbor vnějších vztahů – Praha 5, 2011).

Oproti tomu byly rozestavěny truhlíky podél rušných silnic v lokalitách Smíchova a Hlubočep, aniž by do nich byly nasázeny květiny. Truhlíky překážely na chodnících a výrazně omezovaly veřejný prostor. Zároveň byly truhlíky rozestavěny na místa kde již byla zeleň, případně přímo na travnatý povrch (např. v okolí zastávky Lihovar na Smíchově). Proti těmto truhlíkům se obořili i památkáři, jelikož byly truhlíky umístěny do památkové zóny a za tento přestupek byla Radnice pokutována.

Na základě těchto skutečností skupina tehdejších studentů fakulty stavební ČVUT Anarch Architekt ve složení Jan Gašpárek, Jakub Kopecký a Petr Vacek (dále jen „organizátoři“) uspořádala Happening, v rámci něhož organizátoři napustili pomocí čerpadel prázdné truhlíky vodou z Vltavy a pozvali pomocí Facebooku pár známých a média. Happeningem se organizátoři snažili upozornit na skutečnost, že truhlíky, které byly rozestavěny do určených lokalit, nejsou, navzdory plánu radnice, osázeny květinami, keři, ani jinou zelení. Cílem organizátorů Happeningu bylo najít způsob, jakým by mohly tyto truhlíky, i vzhledem ke své velikosti, dělat službu veřejnosti. Akcí podobného typu jako vybraný Happening vznikla velká spousta, avšak tento Happening byl nejvíce medializován, předpokládám tedy, že pro cíle této práce je výběr nejvhodnější.

Pro lepší představu a jednodušší orientaci ve zkoumaném problému je níže přiloženo jeho schéma, jenž zároveň navazuje na schémata, která byla součástí teoretické části. V této již praktické části je schéma více rozepsáno a zkonkretizováno právě pro potřeby tohoto konkrétního případu.

Obrázek č. 5

- 1) IDENTIFIKACE PROBLÉMU
- 2) TVORBA POLITIKY
- 3) ROZHODNUTÍ
- 4) IMPLEMENTACE POLITIKY
- 5) VYHODNOCENÍ POLITIKY

- 1) MÉDIA
- 2) VEŘEJNOST
- 3) PŘÍMÁ INTERAKCE

- 1) HAPPENING

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 MECHANISMY

Následující část se bude věnovat mechanismům, kterými Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejně politický proces. Do výzkumu jsem vstupovala s hypotézou: Hlavním mechanismem, jímž Happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejnou politiku byla média. Zaměříme se tedy, jaké mechanismy, jimiž byl proces ovlivněn převažovaly a které byly zastoupeny v menším měřítku, případně nebyly přítomny vůbec. Cílem zájmu bude tedy hledání vztahů mezi jednotlivými mechanismy a tlakem, jenž vytvořily na veřejné představitele. Shrnutí vlivu jednotlivých mechanismů je zařazeno až na závěr této kapitoly, aby bylo možné porovnat vliv mechanismů mezi sebou navzájem.

4.2.1 VEŘEJNOST

Jedním z mechanismů, pomocí jehož byl veřejně politický proces ovlivněn byla veřejnost, jak můžeme vidět na citaci z rozhovoru s účastníkem happeningu. „*Prostě když ti postaví před barák takovou betonovou vanu, nemůžeš sedět doma s kámošem u piva a nadávat na to. Shodou okolností jsme se měli stěhovat (...) prostě bychom museli parkovat*

o dva domy dál, a navíc bychom se s těmi věcmi ani nevytočili (mezi domem a truhlíky)“ (Ondřej, 2017). Zde je zřejmé, že veřejnost, bydlící přímo na Praze 5, kde byly truhlíky rozestavěny o problému věděla a měla potřebu ho řešit.

Dle zastupitele Radnice Prahy 5 však happening pomohl lidem uvědomit si tento problém, a také jeho vážnost, přičemž pokud by happening zorganizován nebyl, je možné, že by veřejnost tak výrazným způsobem aktivizována nebyla. *„Utvrdil lidi a média v tom, že ty truhlíky jsou rozestavěny špatně, že jsou zbytečně velké atp. a na radnici se strhla lavina stížností“* (Karel, 2017). Druhý zástupce Radnice Prahy 5 pak také dodává, že happening na problematiku upozornil veřejnost, čímž byl na Radnici zesílen tlak. *„(...) že se o problematiku začalo zajímat víc lidí a ti vlastně nějakým způsobem chodili na zastupitelstvo a snažili se s tím něco udělat. Ten tlak veřejnosti byl vlastně docela velký“* (Kryštof, 2017).

Vzhledem ke skutečnosti, že přímo při konání happeningu nebyla přítomna média, která o proběhlé akci informovala až posléze, dle organizátorů měla právě veřejnost a její zájem o problematiku důležitou roli ve vlivu na Radnici Prahy 5. Zároveň je zde možné sledovat určitý vztah mezi dvěma mechanismy – médii a veřejností *„(...) čekali jsme, že přijede televize. Ta nepřijela, ale zpráva o proběhlé akci se během víkendu rozšířila mezi lidmi natolik, že toho pak byly plné zprávy“* (Jan, 2017).

Důležitým aspektem aktivizace veřejnosti jsou média. Novinářka, která téma Happeningu zpracovávala toto tvrzení podporuje, jelikož, podle ní, samotná média vytvořit tlak v tu chvíli nemohla, jelikož se nejednalo o tak silný problém napříč celou společností (Eliška, 2017). Média však mohou na problém upozornit a tím zvednout vlnu protestu u aktivní veřejnosti. *„(...) ti, kteří četli Pražský deník, tak se to dozvěděli. A obecně myslím, že když je ta mediální pozornost a nezkrsluje nějaké informace, tak je dobrá, protože se to dostane k více lidem. A taky myslím, že bylo fajn, jak jsme to sledovali od začátku do konce, tak jsme nenapsali jeden článek o happeningu, ale sledovali jsme celý ten proces“* (Eliška, 2017). Zároveň respondentka dodává, že na regionální poměry byl článek hodně čtený (Eliška, 2017). Podobné tvrzení zaznívá i od druhého novináře, který mi poskytl rozhovor o dané problematice. *„(...) jako kdyby se o té akci nenapsalo vůbec nic, stejně by o ní veřejnost mluvila, ale určitě ne v takovém rozsahu, nedostalo by se to ke spoustě lidí“* (Eliáš, 2017).

Veřejnost, jež se do problému zapojila následně vytvořila tlak na Radnici Prahy 5, jelikož se v závislosti na této události začala problému věnovat, účastnila se zasedání zastupitelstva, případně přímo konfrontovala Radnici Prahy 5 s tím, že místa, kde jsou

truhlíky rozestavěné, jsou nevhodná. Radnice následně z těchto míst truhlíky odstranila a oslovila veřejnost s žádostí o návrhy nových, méně problematických míst umístění.

4.2.2 MÉDIA

Dalším z mechanismů, jež ovlivnily veřejně politický proces byla média. Vzhledem k tomu, že mou vstupující hypotézou bylo to, že média byla tím hlavním mechanismem, v této části, na základě provedených hloubkových rozhovorů, tuto hypotézu ověřím. *„Například média.. jo, asi média se tomu začala věnovat víc poté, co byla tahle akce uspořádána“* (Karel, 2017).

Dle zastupitelů Radnice Prahy 5 právě média měla vliv na to, že se informace o uspořádaném happeningu rozšířila mezi veřejnost, čímž následně vznikl tlak na Radnici Prahy 5, tudíž zde můžeme vidět vztah mezi dvěma mechanismy – veřejností a médii. *„Ale určitě ten happening měl větší význam než jiné akce a je to vidět i u různých článků z novin. Psali o něm docela dost a asi proto se to pak dostalo do povědomí široké veřejnosti“* (Kryštof, 2017) A to potvrzují i organizátoři: *„a i přesto, že přímo tam nebyl nikdo z novinářů přítomen, tak vlastně se po uskutečnění té akce nabalovali, a aniž bychom my někoho oslovili, tak se nám ozývali další a chtěli o tom psát. V tomhle ta média byla důležitá, že o tom psala, a hlavně že o tom psala dobrovolně, tam je pak vidět ten jejich zájem o tu věc“* (Jakub, 2017).

Jak již byl zmíněno v předchozí podkapitole, média v tu chvíli pravděpodobně nemohla vytvořit výrazný tlak na Radnici, jelikož zkoumaný problém nebyl natolik výrazný, aby oslovil vzbudil zájem široké veřejnosti. Mohla však velmi výrazně zasáhnout do tohoto procesu právě tím, že se o problematiku zajímala: *„(...) že když je ta mediální pozornost a nezkrsluje nějaké informace, tak je dobrá, protože se to dostane k více lidem. A taky myslím, že bylo fajn, jak jsme to sledovali od začátku do konce, prostě jsme nenapsali jeden článek o tom, že proběhl happening, ale sledovali jsme celý ten proces, několik let“* (Eliška, 2017). Právě díky, tomu, že média o akci psala dlouhodobě a neustále upozorňovala na nové informace, nezapadl tento Happening, ani tato problematika mezi množstvím jiných informací, tudíž zde je možné sledovat určitý vztah mezi těmito dvěma mechanismy. Dle organizátorů happeningu o akci média začala psát na popud veřejnosti, jelikož přímo této akci přítomni žádní novináři nebyli, ale zároveň následně média, tím, že o akci psala, oslovila širokou veřejnost, jež o proběhlém Happeningu a ani o problematice dosud nevěděla. *„Jeden novinář přes nějakého známého nám potvrdil, že dorazí. Nakonec se nedostavil, ale stejně o tom zpětně napsal. Myslím, že tomu ze začátku třeba prostě moc*

nevěřil, ale když viděl, že to nějaký lidi oslovilo, tak s námi pak zpětně dělal rozhovory“ (Petr, 2017).

Tuto skutečnost považuji jako jedno z podstatných zjištění, jelikož před zahájením výzkumu jsem nepředpokládala, že by spolu mechanismy navzájem interagovaly. Zde je však zřejmé, že interakce mezi těmito dvěma mechanismy je pro následné ovlivnění veřejně politického procesu klíčová, jelikož každý z těchto mechanismů samostatně by neměl takovou sílu, jako oba mechanismy navzájem provázané. Média tedy jako samostatný mechanismus nevytvořila tlak na Radnici Prahy 5. Média jako mechanismus psala o problému dlouhodobě, tudíž se o problematice dozvědělo více lidí, přičemž právě veřejnost následně vytvořila tlak na Radnici.

4.2.3 PŘÍMÁ INTERAKCE

Co se týče přímé interakce organizátorů se zastupiteli, v tomto případě tento mechanismus vliv na veřejně politický proces neměl, jelikož zde byla silná nechuť Radnice Prahy 5 o řešení situace, tedy i o přímou interakci s organizátory akce. *„A pak jsme to řešili přímo na radnici, nebo spíš jsme tam přišli a řešit jsme to chtěli, protože to bylo jako jeden z bodů na zastupitelstvu, ale vůbec se to téma nedostalo na řadu a po skončení zastupitelstva se s námi nikdo bavit nechtěl“* (Petr, 2017). Přičemž stejným způsobem vidí situaci i novinářka, která byla spolu s organizátory přímo na zastupitelstvu: *„(...) a samozřejmě ty nejmíň příjemný věci se dávají na konec, což truhliky byly, tak na ně už pak nezbyl čas. Dokonce vícekrát jsme tam byli, to nebylo jednou nebo dvakrát, ale pokaždé to dopadlo stejně“* (Eliška, 2017).

Účastnice happeningu má zkušenost lehce odlišnou v tom, že se účastnila zastupitelstva, kde se tato problematika probírala, a dokonce se zastupitelé k problému dostali *„ale oni to prostě vůbec neřešili jako volení zastupitelé, byli prostě jak kluci u piva. Jeden řekl druhému, že do toho musí už něco zasadit, jinak to bude provar a ten mu odvětil, že nevědí, co tam zasázet, ale že to nějak zařídí. To je prostě do nebe volající přístup“* (Olga, 2017) principiálně se však jejich přístup k řešení problému v zásadě jinak neodlišoval. *„To si myslím, že byl ten hlavní problém – ta nechuť řešit to nějak oficiálně, protože já, když jsem je jakkoli kontaktovala, tak mi sice odpověděli, ale většinou to byla strohá odpověď, která ve výsledku ani neodpovídala na mou otázku“* (Eliška, 2017). Z těchto úryvků z rozhovorů je tedy zřejmé, že přímá interakce nebyla mechanismem, který ovlivnil veřejně politický proces.

4.2.4 SHRNUÍ

Dle analýzy výše je zřejmé, že mechanismy, které ovlivnily veřejně politický proces byla veřejnost a média. Tyto dva mechanismy však interagují mezi sebou, tudíž není možné vybrat jeden mechanismus, který by měl větší vliv než jiné. I z tohoto důvodu není možné potvrdit hypotézu: Happening ovlivnil veřejnou politiku pomocí jednoho z předpokládaných mechanismů (médií) více, než ostatními mechanismy (veřejnost, přímá interakce). Oproti tomu přímá interakce veřejně politický proces neovlivnila, a to, dle respondentů, především z důvodu neochoty Radnice Prahy 5 spolupracovat s ostatními aktéry případu.

4.3 VLIV NA VEŘEJNOU POLITIKU (FÁZOVÝ MODEL)

Tato část analýzy dat je zaměřena na vliv Happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ na veřejnou politiku za pomoci fázového modelu, tedy konkrétně v jaké fázi veřejně politického cyklu tento Happening ovlivnil veřejnou politiku. V této kategorii jsem hledala vztahy mezi dobou, kdy byl Happening zorganizován a tím, jaký měl vliv na veřejnou politiku.

„Pokud by happening byl uskutečněn někdy později, tak by pravděpodobně nezbudil takový ohlas – o tom se přeci jen můžeme přesvědčit, protože byla spousta akcí uspořádána poté a žádná z nich nezbudila tolik zájmu“ (Karel, 2017). Zde můžeme vidět částečné zodpovězení výzkumné otázky, avšak vzhledem k tomu, že vliv je výše definován jako tlak na prosazení, nebo naopak zabránění prosazení určitých změn ve veřejné politice (Císař, Navrátil, Vráblíková, 2011: 142), není možné ohlas považovat za vliv. *„V tu chvíli, kdy ten happening udělali, tak to vlastně bylo strašně moc aktuální a všechny to štválo, to byl prostě perfektní impulz pro lidi, kteří si nebyli jistí, jestli ty truhlíky jsou nebo nejsou dobrý“* (Kryštof, 2017). V tomto případě již můžeme vidět názor respondenta, který tvrdí, že právě uspořádání happeningu v této fázi veřejně politického cyklu mělo zásadní význam v tom, že Happening veřejnou politiku ovlivnil, lépe řečeno, že Happening aktivizoval mechanismy, které veřejnou politiku ovlivnily.

Z pohledu dalších respondentů byly odpovědi v podstatě totožné. Organizátoři zdůraznili, že šlo o naprosto spontánní nápad, který vyvstal v návaznosti na to, že truhlíky byly rozestavěny po Praze 5, přičemž byly stále prázdné. *„Když je takováhle věc, tak ta spontánní rychlá reakce je, podle mě, důležitá, (...) přičemž jsme nevěděli, jak dlouho tam ty truhlíky budou stát prázdný bez ničeho, tak jsme to museli udělat co nejrychleji“* (Jakub, 2017). Ze strany organizátorů to tedy byla reakce na určitou akci ze strany Radnice Prahy

5. Vzhledem k tomu, že je velmi důležité – především pro veřejnost a média, tedy hlavní mechanismy, jež proces ovlivnily – vidět jasného nepřítele, je zřejmé, že pokud by Happening proběhl v předchozích fázích veřejně politického cyklu, tedy ve fázích, kdy nebyly truhlíky rozestavěné po Praze 5, pravděpodobně by neměl takový vliv, jaký měl ve fázi implementace. „*Pokud lidem řeknete, jak velké ty truhlíky budou, což v tomto případě stejně řečeno nebylo, pravděpodobně si rozměry stejně nedokážou představit tak, jako když tu kompozici vidí napřímo*“ (Jan, 2017). V tomto případě organizátor naráží přímo na předchozí fáze veřejně politického cyklu, konkrétněji tedy na fázi Rozhodnutí, jelikož zde by již aktéři měli mít konkrétní představu o připravovaném řešení. I přesto však zastává názor, že v této fázi není problém natolik čitelným, aby bylo možné jej za pomoci Happeningu ovlivnit.

Závěrem lze říci, že uspořádání Happeningu právě ve fázi implementace veřejné politiky bylo důležitým aspektem k následnému vlivu Happeningu na veřejně politický proces. V předchozích fázích by Happening pravděpodobně nevzbudil takový zájem mechanismů, které proces ovlivnily a zároveň ve fázi hodnocení veřejné politiky, v tomto konkrétním případě budou truhlíky, dle slov Radnice pravděpodobně rozprodány, tudíž na jejich odstranění z ulic Prahy 5, by Happening vliv neměl. Na otázku, zda uspořádání Happeningu bezprostředně po rozestavění truhlíků po Praze 5 odpověděl jeden ze zástupců Radnice Prahy 5 takto: „To si myslím, že byl jeden z hlavních důvodů, proč byl happening úspěšný, nebo spíš že měl nějaký vliv“ (Karel, 2017). Dle analýzy vlivu Happeningu na veřejnou politiku z teoretické části je zřejmé, že v tomto případě šlo především o tlak mechanismů na obsahovou změnu implementovaného řešení, který byl ve výsledku úspěšný.

4.4 SUBJEKTY ZÁJMU HAPPENINGU

V následující části se budu věnovat odpovědím na další dvě výzkumné otázky, konkrétně „Na jaké subjekty byl Happening cílen?“ a „Jakým způsobem happening oslovil účastníky?“ Tato kategorie je zaměřena na vztah mezi způsobem provedení Happeningu a jeho následným ovlivněním veřejně politického procesu a také na vztah mezi subjekty, na něž byl Happening cílen a mechanismy, jež jej ovlivnily. Na tyto vztahy se v rámci zkoumaného problému zaměřuji především proto, že vnímání proběhlé akce účastníky a způsob, jímž je oslovena považuji za podstatný právě i s ohledem na celkový dopad této akce, tedy vliv Happeningu na veřejně politický proces.

Dle organizátorů byla celá akce zaměřena především na účastníky, jelikož organizátorům šlo o to, upozornit širší veřejnost na vzniklý problém (Jan, 2017). „*Nám šlo*

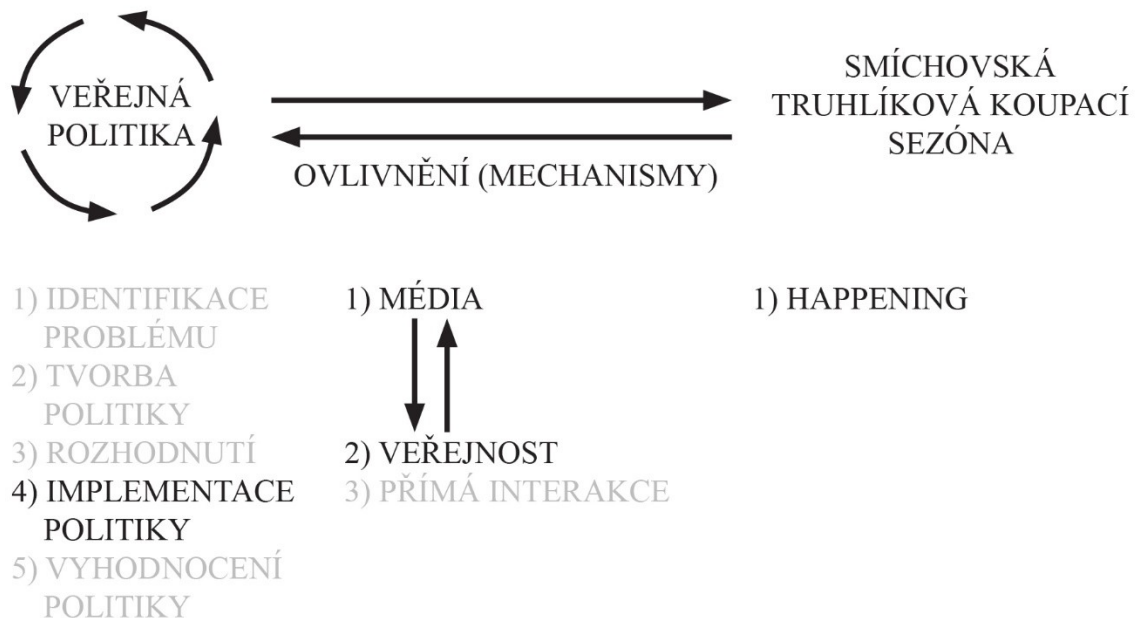
prostě o to, aby se tam sešla parta lidí, co si to v pohodě užije, protože pokud by se v truhlicích cachtali tři kluci, asi by to nikoho nezaujalo“ (Jakub, 2017). Podobným způsobem byla tato akce vnímána přímo účastníky, které na akci zaujala její spontánnost a přímost. „Většinou když se stane taková věc jako tady na Praze 5, tak chceš zareagovat prostě hned a bohužel se dost často stává, že (pokud nemáš kapacitu na to, přímo něco organizovat), tak v podstatě zareagovat nemůžeš. V tomhle byla ta rychlá akce super“ (Olga, 2017). Další věcí, která dopomohla Happeningu k tomu, aby oslovil účastníky, bylo jeho pozitivní pojetí. Happening nebyl pojat negativní formou protestu, nýbrž pozitivním poukázáním na určitý problém. „(...) že to bylo prostě takový pozitivní. Tohle byla taková milá reakce mladých lidí a architektů a bylo to právě hezký si myslím“ (Eliška, 2017). Především z tohoto důvodu, tedy pozitivně naladěné akce, byl happening zpětně mnohokrát reflektován například i v médiích. „(...) pokud budu mluvit nezaujatě jako běžný občan, tak měl i dobrý nápad a realizaci“ (Karel, 2017). Tvrdí jeden ze zástupců Radnice.

Jak již bylo zmíněno, hlavním cílem byla pro organizátory veřejnost, což koresponduje se zjištěním, že veřejnost byla také jedním z mechanismů, jež veřejně politický proces ovlivnily. Na média tato akce mířena primárně nebyla, avšak vzhledem k tomu, že mechanismy (médiá, veřejnost) spolu interagují, stala se také jedním z těchto mechanismů.

4.5 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

V rámci analýzy získaných dat jsem došla k následujícím zjištěním, která nejprve opět představím na schématu.

Obrázek č. 6

Zdroj: vlastní zpracování

Happening, jenž proběhl byl cílen především na veřejnost, jelikož byl uspořádán za účelem upozornění veřejnosti na problém na Praze 5. Na účastníky tento Happening zapůsobil především proto, že byl uspořádán a veden v pozitivním duchu, tudíž nebyl primárně považován za protest proti něčemu. Pro upřesnění záměru organizátorů přikládám jejich vyjádření: „*Chtěli jsme si užít legraci společně pro nás a pro kamarády netradičním způsobem a formou zábavy rozdmýchat diskusi nad nesmyslným plýtváním veřejných prostředků*“ (Jan, 2017). Právě spontánnost a vtipné pojetí aktivizovaly mechanismy, jež následně ovlivnily veřejně politický cyklus, kterými byla média a veřejnost. Veřejnost vytvořila tlak na Radnici Prahy 5, díky němuž následně byla Radnice Prahy 5 nucena přesunout některé z truhlíků na jiná místa.

Jako jedno z podstatných, považuji zjištění, že mechanismy veřejnost a média spolu navzájem interagují, přičemž právě tato interakce je pro následné ovlivnění veřejně politického procesu klíčová. Jak bylo zmíněno již výše, média jako mechanismus psala o problému dlouhodobě, tudíž se o problematice dozvědělo více lidí, přičemž právě veřejnost následně vytvořila tlak na Radnici. Zároveň je však třeba dodat, že média se věnovala této problematice dlouhodobě z toho důvodu, že akce vzbudila zájem veřejnosti o problematiku truhlíků na Praze 5.

Je zřejmé, že nejen mechanismy, ale také fáze veřejně politického cyklu, v níž byl Happening uspořádán měla vliv na následnou změnu veřejně politického procesu. Ve fázi implementace byly mechanismy (médiá, veřejnost) již přímo konfrontovány s problémem, oproti fázím předchozím, tudíž se pro ně problém stal mnohem palčivějším. Pokud by byl Happening uspořádán v jiné fázi veřejně politického cyklu, je z výpovědí respondentů zřejmé, že by nebyl vytvořen tak velký tlak na Radnici Prahy 5, který způsobil změnu veřejné politiky.

5 ZÁVĚR

S aktivismem ve veřejném prostoru má zkušenost téměř každý z nás. Stal se součástí života ve větších městech tak samozřejmě, jako například zájezdy turistů. Cílem aktivismu je upozornit na problémy ve společnosti a případně aktivizovat veřejnost, aby k těmto problémům nebyla lhostejná. Není třeba si tedy pod aktivismem představovat pouze negativně laděné demonstrace nebo protesty. Aktivismus může být laděn pozitivně formou hry, služby veřejnosti nebo formou sebe prezentace. Touto formou aktivismu jsem se také zabývala v této práci, jelikož například při organizaci happeningu aktivisté nepřicházejí s myšlenkou radikální a okamžité změny, ale naopak s přístupem prezentace vlastního názoru, který není nikomu násilně podsouván. Na základě mého vlastního zájmu o happening jsem ho sama začala vnímat jako jednu z možností strategie při vyjednávání s institucemi a chtěla jsem porozumět tomu, proč je některý happening úspěšný a jiný méně.

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jakými mechanismy a v jaké fázi veřejně politického cyklu tento aktivismus může v jednom konkrétním případě ovlivnit veřejnou politiku. Hlavními mechanismy vlivu byla média a veřejnost, přičemž mezi těmito dvěma mechanismy existuje interakce, tudíž nelze říci, zda některý z těchto mechanismů ovlivnil veřejnou politiku více či méně, jelikož právě tato interakce umocnila jejich následný vliv. Happening veřejnou politiku ovlivnil ve fázi implementace, jelikož po rozestavení truhlíků po Praze 5 vytvořily mechanismy tlak na Radnici Prahy 5, která truhlíky odstranila z míst, na něž si obyvatelé, či například také památkáři stěžovali a vyzvala občany, aby navrhli jiná místa, na nichž nebudou truhlíky nikomu překážet. Spousta z nich tedy skončila na zastávce Lihovar na Smíchově, případně byly truhlíky odvezeny na místa, kde nemohou sloužit původnímu záměru, a to konkrétně na bývalé fotbalové hřiště v Jinonicích, kde jsou stále, již po několik let.

Předpokladem v tomto případě je, že po vypršení lhůty pro udržitelnost projektu budou tyto truhlíky v létě letošního roku Městskou částí rozprodány a nebudou na Praze 5 dále využívány. Otázkou pak stále zůstává, zda takový přístup k rozhodování a vytváření politiky je ten správný a zda by nebylo vhodnější případná rozhodnutí nejprve konzultovat s odbornou veřejností a občany a až následně jednat.

Mimo naplnění výzkumných cílů se mi podařilo naplnit také jeden z cílů osobních, a to zjistit, zda je možné, aby Happeningy, jako nenásilná forma protestu, začal být vnímán jako jedna z možností strategie při vyjednávání s institucemi a zda tedy může mít v konečném důsledku nějaký vliv na změnu veřejné politiky.

6 POUŽITÁ LITERATURA

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. Dějiny českých médií: od počátku do současnosti. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 9788024730288.

CÍSAŘ, Ondřej, Jiří NAVRÁTIL a Kateřina VRÁBLÍKOVÁ. *Sociologický časopis: Staří, noví, radikální: politický aktivismus v České republice očima teorie sociálních hnutí* [online]. 2011, 137-167 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/4580b4f32ebe96f37d3bc5931aa05d9768cd6c87_11-1-09Cisar20OPRAVENE.indd.pdf.

COLEBATCH, H. K. Úvod do policy. Brno: Barrister & Principal, 2005. Studium (Barrister & Principal). ISBN 8086598799.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Evropeizace veřejné sféry*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074001932.

FIALA, Petr a Klaus SCHUBERT. *Moderní analýza politiky: uvedení do teorií a metod policy analysis*. Brno: Barrister & Principal, 2000. Studium. ISBN 8085947501.

FIORAMONTI, Lorenzo a V. Finn HEINRICH. *How civil society influences policy*. CIVICUS, 2007.

FRIČ, Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky: (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 8090263364.

FRIČ, Pavol. *Občanská společnost a definice NNO, vývoj, stav a trendy* [online]. 2015 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_fric_pro_web.pdf.

GAUS-PASHA, Aisha. *Role od civil society organisations in governance. Seoul: 6th Global Forum on Reinventing Government Towards Participatory and Transparent Governance*. [online]. 2004 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan019594.pdf>.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 8073670402.

HOWLETT, Michael, M. RAMESH a Anthony PERL. *Studying public policy: policy cycles & policy subsystems*. 3rd ed. New York: Oxford University Press, 2009. ISBN 9780195428025.

KAPROW, Allan. a Jeff. KELLEY. *Essays on the blurring of art and life*. Berkeley: University of California Press, c1993. ISBN 0520070666.

KATEDRA AUTORSKÉ TVORBY A PEDAGOGIKY DAMU. *Satira, maska, happening*. Praha: MAKE*detail, 2013. ISBN 9788090512450.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 8024713624.

ODBOR VNĚJŠÍCH VZTAHŮ. Snížení imisní zátěže z dopravy ozeleněním ulic pomocí izolační zeleně v Praze 5. In: *Praha 5* [online]. 2011 [cit. 2017-05-16]. Dostupné z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/snizeni-imisi-v-praze-5/209079-snizeni-imisni-zateze-z-dopravy-ozelenenim-ulic-pomoci-izolacni-zelene-v-praze-5>.

POSPĚCH, Pavel. *Sociologický časopis: Městský veřejný prostor: interpretativní přístup* [online]. Praha, 2013, 75-100 [cit. 2017-05-15]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/ce976392e370e5d77675e70e33b25aaf2229f972_13-1-14Pospech14.indd.pdf.

POTŮČEK, Martin. *Veřejná politika*. Upr., dopl. a aktualiz. vyd. v českém jazyce. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 8086429504.

ROMEIRO, Patricia. *Manobras no Porto' project (Porto): What can creative activism do for policies and urban place(-making) and the other way around. City, Culture and Society* [online]. 2016 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877916616300315?via%3DiHub>.

RYBNÍČKOVÁ, Alena, Radek CHLUP, Martin PEHAL a Evelyne KOUBKOVÁ. *Happening: mezi záměrem a hrou*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2015. ISBN 9788073313777.

Sociologický ústav AV ČR. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 8071843113.

TOCQUEVILLE, Alexis de. *Demokracie v Americe*. Přeložil Vladimír JOCHMANN. Praha: Lidové noviny, 1992. Knihovna Lidových novin (Praha). ISBN 807106050x.

Viadukt Kreativní [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://viadukt kreativni.cz/>.

VESELÝ, Arnošt a Martin NEKOLA, ed. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 9788086429755.

VESELÝ, Arnošt. *Teorie vědy: POJETÍ MECHANISMU V SOUČASNÉ TEORII VĚDY* [online]. 2016 [cit. 2017-05-12]. ISSN 1804-6347. Dostupné z: teorievedy.flu.cas.cz/index.php/tv/article/download/341/347.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Polostrukturované rozhovory

Rozhovory jsou realizovány z důvodu vypracování bakalářské práce na téma: Happening ve veřejném prostoru, mechanismy a způsob vlivu happeningu „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ na veřejnou politiku. Rozhovory budou nahrávány a následně přepsány (celé, nebo jejich části). Každá osoba, která poskytne rozhovor, bude v rámci bakalářské práce anonymizována a její odpovědi nebudou spojovány s osobou samotnou.

Všechny rozhovory jsou poskytnuty pouze pro studijní účely konkrétní bakalářské práce a nebudou využity jinak.

Výzkumný cíl práce

Cílem této práce je zjistit, jakými mechanismy a jakým způsobem ovlivnil veřejnou politiku happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ za pomoci fázového modelu veřejně politického cyklu.

Výzkumné otázky

Jakým způsobem happening oslovil účastníky?

Na jaké subjekty byl cílen happening?

Jakými mechanismy Happening ovlivnil veřejnou politiku?

V jaké fázi veřejně politického procesu happening „Smíchovská truhlíková koupací sezóna“ ovlivnil veřejnou politiku?

Hypotézy:

Hlavním mechanismem, jímž Happening ovlivnil veřejnou politiku byla média.

Happening ovlivnil veřejnou politiku ve fázi implementace veřejně politického rozhodnutí pravděpodobněji než v ostatních fázích veřejně politického cyklu.

Happening ovlivnil veřejnou politiku pomocí jednoho z mechanismů (médií) více, než ostatními mechanismy (veřejnost, přímá interakce).

Organizátor

Jaké skutečnosti vás vedly k rozhodnutí zorganizovat happening?

Proč jste se rozhodli pro aktivní formu občanského aktivismu? (myšleno, proč bylo zvoleno vydat se cestou happeningu a ne například zúčastnit se jednání na městě v rámci zastupitelstva ve chvíli rozhodování o záměru)

Koho dalšího (jaké subjekty) jste se rozhodli do happeningu zapojit? (médiá, veřejnost, přímo zástupce moci...)

Pokud jste se rozhodli zapojit do průběhu happeningu další subjekty, z jakého důvodu to bylo? (jaký výsledek jste očekávali od zapojení daných subjektů)

Jakou formu propagace jste volili a zda byl kladen větší důraz na propagaci před konáním happeningu, či po jeho realizaci? (buď mohlo být cílem nalákat na samotný happening co nejvíce lidí a řešit problematiku na místě, nebo naopak s hrstkou lidí následně přes média a SS (sociální sítě) oslovit co největší skupinu obyvatel a vytvořit tak tlak na zastupitele s cílem např. zrušit/zvrátit jejich rozhodnutí)

Jakým způsobem jste oslovovali další účastníky happeningu, případně jakým způsobem jste oslovovali obyvatele/zastupitele po konání happeningu?

Z jakého důvodu (podle Vás) byl happening úspěšný?

Účastník

Zajímal/a jste se o danou problematiku již před získáním informace o konání happeningu?

Jak jste se o konání happeningu dozvěděl/a?

Co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodl/a happeningu zúčastnit?

Jakou formou jste se happeningu zúčastnil/a? (pasivně – jako divák, či aktivně, jako jeho přímý účastník).

V případě, že jste se rozhodl/a happeningu zúčastnit aktivně, co jste sledoval/a svou účastí?

Sledoval/a jste dění v dané problematice i po konání happeningu?

V případě, že ano, zapojil/a jste se do jeho dalších fází? (například účastí na jednání zastupitelstva, publikací článků, komunikací s dotčenými osobami,...)

Z jakého důvodu (podle Vás) byl happening úspěšný? Mělo, podle Vás, vliv na jeho úspěšnost to, že byl uspořádán bezprostředně po rozestavění truhlíků po Praze 5?

Novinář

Nějaké informace o vás/médiu, ve kterém pracujete..

Jakou formou jste se o konání happeningu dozvěděl/a – kontaktovali Vás přímo organizátoři happeningu?

Co Vás motivovalo se konkrétně o tento happening (problematiku) zajímat?

Jakým způsobem jste se do happeningu zapojil/a – aktivně, nebo jste pouze pozoroval/a dění?

Jaký přínos v dané problematice mělo vaše (vašeho média) zapojení do happeningu?

Zajímalo se vaše médium o dění v dané problematice i po konání happeningu?

Dostali jste zpětnou reakci na článek o happeningu, který jste napsali?

Z jakého důvodu (podle Vás) byl happening úspěšný?

Politik

Jakým způsobem jste se o happeningu dozvěděli?

Zaznamenali jste nějaké reakce veřejnosti/médií na tento happening? Byl na radnici vyvíjen tlak?

Zvažovali jste nějaké sankce pro organizátory happeningu?

Z jakého důvodu nebyly zveřejněny konkrétní parametry projektu dříve, než byl odsouhlasen a zrealizován?

Kontaktovali Vás organizátoři happeningu před/po jeho zorganizování?

Z jakého důvodu byly betonové truhlíky odvezeny?

Měl tento konkrétní happening vliv na postupné odstranění betonových truhlíků?

Mělo, podle Vás, vliv na jeho úspěšnost to, že byl uspořádán bezprostředně po rozestavění truhlíků po Praze 5?

Budou truhlíky nadále využívány i po uplynutí pětileté lhůty (grant EÚ)?

Měla Radnice Prahy 5 plán na rozmístění truhlíků?*(jeden z důvodů proč jsou takový problém)*